

La persona com a centre de tot: la reconversió dels centres ocupacionals.

TREBALL DE FI DE GRAU

JUDIT VÁZQUEZ MOYANO

Tutor: JOSEP RUF AIXÀS

Àrea: DEPENDÈNCIA I AUTONOMIA

GRAU D'EDUCACIÓ SOCIAL: UOC

2018

*Al Miquel, per totes les hores que no t'he pogut dedicar,
per la immensa paciència, per aguantar-me sempre,
per donar-me forces i per mil anys més al teu costat.
Als meus pares, per educar-me en la cultura de l'esforç.
I a tu, iaia, que no has pogut viure el final però que estàs tan present.*

ÍNDEX

ABSTRACT	4
Resum	4
Abstract	5
INTRODUCCIÓ	6
PLANTEJAMENT.....	8
Justificació.....	8
Objectius i Hipòtesis.....	9
MARC TEÒRIC.....	11
Discapacitat intel·lectual: Models d'Atenció	11
Serveis de Teràpia Ocupacional (STO).....	21
Legislació vigent.....	22
METODOLOGIA i DISSENY DEL PROCÉS DE RECERCA.....	24
Perspectiva Metodològica	24
Context del procés de recerca	25
Disseny i procés de la recerca	27
a) Mostra participativa:.....	27
b) Eines d'obtenció de la informació:	28
c) Procediment de la recerca:.....	30
Aspectes ètics de la recerca	31
ANÀLISI DE LA INFORMACIÓ	33
CONCLUSIONS i CONSIDERACIONS FINALS	45
BIBLIOGRAFIA	48
MATERIAL DE REFERÈNCIA.....	48
LEGISLACIÓ.....	49
MATERIAL DOCENT DE LA UOC	49
WEBGRAFIA	50
ANNEXOS	51
ANNEX 1: Eines d'obtenció d'informació	51
ANNEX 2: Nota explicativa subjectes participants, Carta explicativa famílies i Consentiments informats (tutors legals, professionals i subjectes participants no incapacitats).....	58
ANNEX 3: Resultats de les eines d'obtenció d'informació	63
Subjecte 1.....	63
Subjecte 2.....	70
Subjecte 3.....	77

ABSTRACT

Resum

Els serveis ocupacionals que atenen a les persones amb discapacitat intel·lectual s'estan transformant amb la intenció d'apropar-se a la comunitat, procurant la inclusió social del col·lectiu a través d'una planificació centrada en la persona que té en compte els suports necessaris segons les necessitats i desitjos de cada persona; fent-la protagonista de la pròpia vida. A través d'aquest treball es pretén conèixer si aquest canvi en l'atenció atorga a la persona amb discapacitat intel·lectual els beneficis que planteja -personalització de l'atenció, major integració en l'entorn proper, augment de l'autodeterminació, potenciació de la satisfacció, del benestar personal i de la qualitat de vida-. A través d'entrevistes i qüestionaris personals a usuaris de tres centres ocupacionals s'obté la informació necessària sobre el procés de canvi i la percepció personal; que juntament amb la comparativa de l'Escala GENCAT contestada per les educadores referents ofereixen els resultats finals en els quals es percep augment de la satisfacció personal, increment en l'autodeterminació en alguns casos i avanç en la inclusió social del col·lectiu; per contra, el nivell de qualitat de vida disminueix no significativament en dos dels casos. En conclusió, el canvi del model d'atenció genera en el col·lectiu aquells avantatges i beneficis que es defensen, tot i que en cada persona son diferents i no equiparables.

Paraules Clau: Discapacitat Intel·lectual, Planificació Centrada en la Persona, Qualitat de Vida, Benestar Personal.

Abstract

The occupational services who attended people with intellectual disability are transforming with the intention to adopt the community, procuring the social inclusion of the collective through the Person-Centred Planning considers the necessary supports according to the needs and desires of each person; becoming the protagonist of his own life. Through this work is to know whether this change in the attention given to the person with intellectual disability benefits arising - personalization care, greater integration into the nearby environment, increased self-determination, boosting satisfaction, personal well-being and quality of life-. Through interviews and personal questionnaires to users of three occupational centers, gets the necessary information about the process of change and personal perception; jointly with the comparative Scale GENCAT answered by referent educators regarding the results in the perceived increase in personal satisfaction, increased self-determination in some cases and progress in social inclusion of the group; In conclusion, changing the care model generates collective benefits and those benefits are defended, although each person are different and not comparable.

Keywords: Intellectual Disability, Person Centred Planning, Quality of Life, Personal Welfare.

INTRODUCCIÓ

Fa 8 anys vaig començar la meua trajectòria professional en una Escola d'Educació Especial, fins aquell moment no havia tingut contacte amb el col·lectiu amb discapacitat intel·lectual infantil més enllà de conèixer algun cas de lluny. Des de llavors treballo amb ells i he realitzat períodes de pràctiques en dos centres ocupacionals, que atenen a joves i persones adultes.

Aquesta experiència de vida m'ha permès conèixer un col·lectiu amb molta vitalitat i amb un gran potencial per a realitzar activitats de la vida quotidiana, ja sigui a nivell ocupacional, com lúdic, esportiu o d'aprenentatge que social i històricament no s'han plantejat com a eines possibles per al seu ús.

Es considera persona amb discapacitat intel·lectual a qui presenta un coeficient o nivell d'intel·ligència per sota del que es considera "normal" i "apte" per a poder desenvolupar una vida autònoma i independent; la lentitud en el procés d'aprenentatge i les limitacions de les funcions cognitives per a dur a terme tasques de la vida quotidiana així com la falta d'estratègies per resoldre problemes o dificultats que es puguin trobar en el dia a dia són algunes de les característiques que les defineixen; i per tot això, històricament, se'ls ha negat la capacitat de dur a terme tasques i activitats diàries de manera autònoma. A les persones del col·lectiu que no presenten un nivell de capacitat productiva suficient (segons els barems estandarditzats) per tal d'incorporar-se al món laboral ordinari ni a un Centre Especial de Treball, se'ls ofereix des de l'àmbit de Serveis Socials, l'alternativa d'assistir a un Centre Ocupacional on se li oferirà una atenció integral amb activitats d'ajustament personal i teràpia ocupacional amb la fi d'obtenir la seva integració comunitària i social.

En els últims temps, l'atenció a aquest col·lectiu està presentant un canvi de model basat en la idea que el servei s'ha de donar des de la inclusió en la comunitat, oferint una atenció personalitzada a cada cas i els suports necessaris que tinguin en compte els interessos, voluntats i necessitats de cada persona. Els centres ocupacionals estan reconvertint la seva metodologia d'atenció centrant-la en cada usuari i procurant la integració en la comunitat, apropant la persona als serveis ordinaris de l'entorn més pròxim. L'aplicació del Model d'atenció centrat en la persona i l'eina de la Planificació Centrada en la Persona (PCP) que s'utilitza per canviar el model es fa

en base a una sèrie d'avantatges que es consideren propis d'aquesta metodologia i que són en benefici de l'usuari: personalització de l'atenció, potenciació de l'autonomia de decisió de la persona, integració en l'entorn més proper i ús dels serveis comunitaris que li permetran ser protagonista del seu procés vital i estar més integrat en el propi entorn comunitari i social.

El que al llarg d'aquest Treball Final de Grau es pretén conèixer, a través d'una recerca en diversos centres ocupacionals on l'aplicació del nou model d'atenció porta uns anys en marxa, és si realment aquesta nova metodologia centrada en la persona i en la seva qualitat de vida, aporta en la realitat dels seus usuaris els avantatges que es pretenen. Es vol donar resposta a preguntes com: Quins avantatges i beneficis de l'aplicació del model centrat en la persona i la comunitat percep la persona usuària en la seva vida i en el seu dia a dia? Realment a la persona usuària els canvis aplicats en la seva rutina li han aportat beneficis en la qualitat de vida o pel contrari el canvi de model li ha aportat aspectes negatius? L'Educació Social pot aportar algun aspecte en l'aplicació del model centrat en la persona?

PLANTEJAMENT

Justificació

Gran part de la història del col·lectiu amb discapacitat intel·lectual està marcada per l'aïllament i la institucionalització, criteris que s'han anat abandonant i deixant pas a un estil d'atenció més obert, centrat en la integració i la inclusió en la comunitat, obrint les mires cap a la societat a través d'un model d'inclusió a la comunitat com és el model centrat en la persona, basat en el model de Qualitat de Vida de Shalock y Verdugo (2003) que pretén a través de l'acompanyament de l'educador i la implicació de l'entorn més proper de la persona atesa i de la societat en global aconseguir que la persona amb discapacitat intel·lectual s'integri en el seu entorn més proper, utilitzant els serveis comunitaris, realitzant activitats quotidianes i adquirint un nivell d'autodeterminació i capacitat de decisió sobre la seva vida que li porti a si mateix una millora en el propi benestar i satisfacció personal.

La metodologia utilitzada pels centres ocupacionals protagonistes de la recerca per a la seva reconversió és el Model de Qualitat de Vida de Shalock i Verdugo i l'Estratègia Com3, desenvolupant la personalització de l'atenció i la cerca de la inclusió social a través de la Planificació Centrada en la Persona (PCP), un instrument d'aplicació caracteritzat per ser *“un proceso continuo de escucha y aprendizaje, que se centra en lo que es importante para la persona en el momento presente y en el futuro, avanzar lo hacia ese objetivo con la ayuda de familiares, amigos y educadores”* (Sanderson, 2013).

Com ja hem dit, el Model d'atenció centrat en la persona, especialment el Model de Qualitat de Vida de Shalock i Verdugo (2002/2003) i l'eina de la PCP estan guiant el procés de reconversió dels centres ocupacionals a la Fundació AMPANS, entitat en la qual centraré la meua recerca, i és aquest el marc teòric que m'agradaria acabar de descobrir en aquest procés; ja que considero que l'educació social i el model d'atenció centrada en la persona poden combinar molt bé alhora de cercar la inclusió en comunitat de les persones amb discapacitat. L'Educació Social és una disciplina que *“posibilita la incorporació del subjecte de l'educació a la diversitat de les xarxes socials, entesa com el desenvolupament de la sociabilitat i la circulació social. Així com la promoció cultural i social, entesa com a obertura a noves possibilitats de l'adquisició de béns culturals, que amplii les perspectives educatives, laborals, d'oci*

i participació social” (ASEDES, 2007: 11) i per tant, una aliada de cara a la inclusió en comunitat de les persones amb discapacitat intel·lectual.

Objectius i Hipòtesis

La **Hipòtesi** de partida a l'iniciar el TFG és si:

L'existència d'un canvi de model en l'atenció que els centres ocupacionals ofereixen als seus usuaris generarà en aquests una sèrie d'avantatges: personalització de l'atenció, potenciació de l'autonomia de decisió de la persona, integració en l'entorn més proper i ús dels serveis comunitaris que li permetran ser protagonista del seu procés vital i estar més integrat en el propi entorn comunitari i social així com conèixer si s'estan respectant els drets de la persona.

Els elements de base que em qüestiono en iniciar la recerca són:

- Quins han estat els beneficis aconseguits per la població amb discapacitat intel·lectual amb els canvis de models d'atenció residencial del col·lectiu fins a la implantació del model centrat en la persona en comunitat?
- Com pot l'Educació Social ajudar en el procés d'inclusió en la comunitat? La nostra professió té cabuda en aquest procés? En base a quines funcions concretes?
- Quins són els avantatges i beneficis que el model centrat en la persona en comunitat genera en l'atenció del col·lectiu?

Objectiu General:

Mostrar el canvi d'orientació del centre ocupacional, comprovant com el model d'atenció centrat en la persona i la comunitat permet a l'usuari protagonitzar el propi procés d'inclusió comunitària, que li ofereix una millora en el benestar personal i social, tot explorant i evidenciant les possibles aplicacions de la disciplina de l'educació social en aquest procés.

Objectius Específics:

- **Objectiu Específic 1:**

Realitzar una recerca entre el col·lectiu amb discapacitat intel·lectual usuari d'un servei de teràpia ocupacional on s'ha posat en marxa la reconversió cap al model d'atenció centrat en la persona per tal de conèixer si els avantatges de l'actual model han produït un canvi a nivell d'inclusió social, en l'autodeterminació i en el respecte i consideració dels drets, així com si ha generat beneficis i satisfacció en la vida d'aquestes persones.

- **Objectiu Específic 2:**

Conèixer les funcions específiques de l'Educació Social en el treball en l'atenció i integració social i comunitària de les persones amb discapacitat intel·lectual per tal de comprovar una possible sintonia entre la metodologia centrada en la persona i l'Educació Social.

MARC TEÒRIC

Per tal de poder entendre el treball que definirem a continuació, és interessant conèixer i emmarcar-se en els conceptes que descriuen la realitat des d'una vessant teòrica i poder respondre des de la bibliografia publicada a les preguntes que ens plantegem a l'encetar aquest procés.

El context en el qual desenvoluparem la recerca es conforma per persones que presenten **Discapacitat Intel·lectual (DI)**, un col·lectiu que històricament ha estat aïllat i exclòs de la societat a causa de les seves característiques concretes; la consideració de les persones amb DI ha anat variant i evolucionant fins al punt en el qual ens trobem i per això val la pena aturar-se en descobrir-ho.

Els models d'atenció a la població amb DI també han patit reconsideracions, tenint en compte cada vegada més al propi subjecte sobre qui s'aplica l'acció interventora; especialment ens aturarem en el **Model Social**, com a paradigma sota el qual s'emmarca la **política de suports** i el principi orientador de la Qualitat de Vida, aturant-nos a conèixer el **Model de Qualitat de Vida de Shalock i Verdugo (2002/2003)** que emmarcarà la nostra recerca així com també l'eina de la **Planificació Centrada en la Persona (PCP)** que permet desenvolupar el model de suports a través d'instruments de màxima utilitat per a conèixer la situació de la persona amb discapacitat intel·lectual i per a comptar amb la major facilitat possible per tal que aquesta sigui i es consideri el centre de tot el procés decisiu, el protagonista de la seva pròpia vida.

Per altra banda, els **Serveis de Teràpia Ocupacional (STO)**, són els serveis d'on parteix la concreció de la PCP; aquestes entitats no han estat presents fins fa algunes dècades, quina és la seva funció i a quina població està destinada la seva atenció és d'interès per emmarcar la nostra recerca.

Discapacitat intel·lectual: Models d'Atenció

Es coneix a la persona amb Discapacitat Intel·lectual (DI) com aquella qui presenta una sèrie de limitacions en el desenvolupament de les funcions cognitives i lentitud en el procés d'aprenentatge així com la falta d'estratègies per a resoldre els problemes i les dificultats del dia a dia.

Les persones amb DI com a col·lectiu han estat històricament maltractades a nivell social, a l'haver estat durant molt de temps aïllades i segregades del funcionament

de la societat i al ser considerades inferiors a causa de les seves característiques cognitives.

Els models d'atenció i tracte del col·lectiu han anat evolucionant durant els últims segles i dècades; així com la nomenclatura utilitzada per a anomenar i referir-se al col·lectiu:

Podríem dir que des de l'antiguitat, passant per l'Edat Mitjana i fins a principis del segle XX, al col·lectiu amb DI se'ls etiquetava com a *anormals*, *deficients mentals*, *inútils* o *subnormals*; etiquetes totes molt vinculades al model d'atenció predominant durant tot aquest període: el **Model de la Prescindència**, basat en la idea que l'origen de la diferència és religiós, i que aquest col·lectiu no contribueix en res a la comunitat, per tant, la seva presència en ella és prescindible, justificant així el seu aïllament en les pròpies llars, en institucions psiquiàtriques o de beneficència.

Serà ja ben entrat el segle XX quan comencin a sentir-se les primeres veus de canvi en la consideració de les persones amb DI qui se'ls comença a etiquetar com a *minusvàlids*; és llavors quan apareix i es desenvolupa el **Model Rehabilitador** que defensa la idea que les causes de la discapacitat no són religioses, sinó científiques, i que “las personas con diversidad funcional ya no son consideradas inútiles o innecesarias, siempre que sean rehabilitadas”; la rehabilitació de les persones amb DI consisteix en fer-li aprendre destreses i habilitats que els permetin normalitzar-se, adaptar-se a allò que la societat demana per a formar-ne part, encara que “ello implique forzar la desaparición o el ocultamiento de la diferencia” (Palacios i Romañach, 2008: 38). Es considera a la persona amb discapacitat com el problema i a les seves limitacions com a causa de la no integració social.

A partir de la dècada dels 50-60 apareixen una sèrie de processos socials crítics que influeixen en la superació del Model Rehabilitador, permetent una evolució en el reconeixement de les persones amb discapacitat intel·lectual i que desencadenen en l'aparició i posada en pràctica de l'anomenat Model Social a partir dels anys 80. Parlem principalment del Moviment de Vida Independent i el Principi Normalitzador als anys 60 però també d'altres elements que li han donat ales al

Model Social com la definició de Retard Mental per part de la AAMR¹ al 1992 o la Convenció sobre els drets de les persones amb Discapacitat de l'ONU al 2006.

El **Moviment de Vida Independent** (Independent Living Movement) sorgeix als Estats Units durant els anys 60 dins de l'onada de moviments socials reivindicatius per part dels col·lectius més desfavorits de l'època; es tracta d'un moviment promogut per les pròpies persones amb discapacitat i les seves famílies que denuncia la situació marginal que viuen, al estar obligats a viure en institucions apartades de la comunitat, i a ser sotmeses a programes de rehabilitació sense tenir veu ni vot, ni cap tipus de control, sobre les pròpies vides; alcen la veu "reclamando la mejora de las condiciones de las instituciones, la desinstitucionalización de sus residentes y su inclusión en entornos más comunitarios" (Shalock, 2002 a Shalock i Verdugo, 2003: 155).

El **Principi de Normalització** es desencadena als països escandinaus i també als Estats Units i es defineix com la necessitat d'utilitzar els mitjans culturalment normatius per a permetre que les condicions de vida d'una persona siguin almenys iguals a la resta de ciutadans "en orden de establecer y/o mantener conductas y características personales que son tan culturalmente normativas como es posible" (Wolfensberg, 1972 a Verdugo, 2004: 3). Aquesta normalització de la vida de les persones amb DI "contribuyó de manera muy significativa a superar el conformismo con satisfacer las necesidades básicas de las personas planteando mejorar la calidad de la atención que se les daba" (Shalock i Verdugo, 2003: 155); posteriorment a aquest principi es desenvoluparà la idea d'**Integració** escolar, laboral i social -gràcies a l'*Informe Warniock* al Regne Unit- advocant per la necessitat d'aproximar l'entorn normal al subjecte i posteriorment evolucionarà cap al concepte d'**Inclusió Social**, és a dir, al dret a tenir oportunitats i pertànyer a aquest entorn en conjunt amb la resta de ciutadans.

Als anys 80 apareixerà amb força, fruit dels elements socials mencionats, el tercer model d'atenció: el **Model Social**, que canviarà l'objecte de les causes de la DI, sobrepasant la religió i el coneixement científic i posant l'ull en allò social. El

---

¹ American Association on Mental Retardation, actual AAID (American Association on Intellectual and Developmental Disabilities).

Model Social parteix de la premissa que la discapacitat “es una construcción y un modo de opresión social y el resultado de una sociedad que no considera ni tiene presente la diferencia” (Palacios y Romañach, 2008: 38); aquest model té com a premissa la idea que totes les persones poden contribuir en la comunitat d’igual manera partint del respecte per la diferència i defensa que “la persona con “discapacidad” tiene capacidades que, con los apoyos necesarios, pueden hacerle plenamente partícipe en la sociedad” (Palacios y Romañach, 2008: 41). És un model que promou i reivindica l’autonomia de la persona en la pròpia vida i lluita contra totes les barreres (laborals, educatives, arquitectòniques, econòmiques, comunicatives) per tal d’aconseguir una plena equiparació d’oportunitats socials; és un marc teòric molt vinculat a la consideració dels drets humans, que propicia la inclusió social i té les seves bases en els principis de vida independent, no discriminació, accessibilitat universal, normalització de l’entorn i el diàleg civil. A partir d’aquest model, la nomenclatura *Discapacitat* es veu com un terme negatiu i es comença a parlar de *Diversitat Funcional*, degut a l’existència de diferents maneres de funcionar igualment vàlides.

Al 1992, l’AAMR (actual AAIDD) publica una actualitzada definició del concepte de **Retard Mental** (RM)²; aquesta nova conceptualització contempla la multidimensionalitat de la DI i defensa la idea que les limitacions adaptatives específiques sovint coexisteixen amb punts forts en altres habilitats adaptatives o en altres capacitats pròpies de la persona; aquest fet desencadena la posició central dels Suports en el procés d’atenció a les persones amb DI.

Tot i la presència de moviments socials reivindicatius i de la lluita del col·lectiu -així com l’evolució de la definició del concepte-, les polítiques socials no traslladen el model teòric a la pràctica fins al segle XXI; el Model Rehabilitador preval al nostre país aferrant-se a la legislació: LISMI (1982) i Decret 279/1987; segueixen existint espais regulats sota aquesta legislació com els centres ocupacionals o els tallers protegits creats per a què “sirvieran de actividad laboral como medio de habilitación personal y mejor adaptación en su relación social” (Martínez Rueda, 2007: 46). Fins

---

² “El RM se refiere a limitaciones sustanciales en el funcionamiento intelectual. Se caracteriza por un funcionamiento intelectual inferior a la media, que coexiste junto a limitaciones en dos o más de las siguientes áreas de habilidades de adaptación: Comunicación, cuidado propio, vida en el hogar, habilidades sociales, uso de la comunidad, autodirección, salud y seguridad” (<http://www.atzegi.eus/atzegi/de/nuevo-concepto-de-retraso-metal-aamr-ano-1992.asp?nombre=1828&cod=1828&sesion=1>).

aquest moment no existeix una legislació internacional que reguli els drets de les persones amb discapacitat i cada Estat actua segons el criteri propi.

A l'any 2006 té lloc la **Convenció sobre els Drets de les persones amb Discapacitat de les Nacions Unides** que estableix uns drets comuns de tot el col·lectiu en tots els Estats que signen el document, a qui la Convenció “obliga a desenvolupar servicis comunitaris que substituyan la assistència institucional” (Mansell i Beadle-Brown, 2010: 138). Aplicar la Convenció significa haver de promoure i protegir la plenitud dels drets humans en les persones amb discapacitat i garantir que aquestes gaudeixin de plena igualtat davant la llei. A Espanya, la legislació aplica aquesta convenció amb la *Llei 39/2006 de Promoció de l'Autonomia Personal i Atenció a les persones en situació de dependència* i més endavant amb el *Reial Decret 1/2013* aprovant la *Llei general de drets de les persones amb discapacitat* i la seva inclusió social; oferint amb aquest marc legislatiu el desenvolupament del model social en l'atenció i intervenció directa, especialment la política de suports, considerant-se aquests com les eines bàsiques i imprescindibles per a superar la institucionalització i permetre l'oferta d'una resposta atencional individualitzada segons les necessitats de cadascú acord l'entorn social al qual pertany.

El canvi d'atenció institucional a atenció comunitària significa reconvertir els serveis, les organitzacions però també la mentalitat i manera de fer dels professionals, les famílies i l'entorn social; l'atenció comunitària significa “*permitir a las personas con DI utilizar la misma gama de alojamientos, medidas de convivencia y formas de vida que el resto de la población, y que tengan una buena calidad de vida, participando como ciudadanos de pleno derecho en actividades sociales, culturales y económicas en la medida y en las formas que elija cada persona*” (Mansell i Beadle-Brown, 2010: 139) mitjançant la prestació dels suports necessaris perquè participin amb èxit a la comunitat i per a satisfer els desitjos, somnis i interessos de cada persona.

Serà dins d'aquest marc social, en el desenvolupament del Model Social com a paradigma que guia les polítiques d'atenció al col·lectiu quan pren força el concepte de **Qualitat de Vida**, cercant el benestar humà percebut per la persona en el desenvolupament del procés d'autodeterminació i protagonisme de la pròpia vida. Experimentar qualitat de vida significa que “*las necesidades de una persona se vean satisfechas, (es) cuando se tiene la oportunidad de mejorar en las áreas vitales más importantes*” (Shalock i Verdugo, 2003: 40). El concepte de Qualitat de Vida defensa

la idea que no és suficient amb oferir suports per permetre al col·lectiu conviure en comunitat, sinó que aquests hauran de tenir en compte a la persona, la seva opinió i especialment la seva percepció subjectiva (el propi benestar i voluntat de realitzar canvis en la pròpia vida); tal com relaten Shalock i Verdugo (2003) *“una de las repercusiones más importantes del concepto de Calidad de Vida (CDV) es que cambia el modo de pensar de un individuo y el modo en que éste piensa sobre y se dirige a las personas al margen de la sociedad. Parte del cambio de actitud consiste en **centrarse en la persona**, tanto como individuo como en relación con su entorno; parte de este cambio supone pasar de una orientación basada en el dèficit a una estratègia de **mejora**; y parte es debido a la consideración del concepto CDV como **agente de cambio para mejorar la vida de las personas**”* (p.29), emfatitzant en la inclusió social, equitat, capacitació i oferiment de suports emplaçats a la comunitat. Robert Shalock i Miguel Ángel Verdugo construeixen l’anomenat **Model de Calidad de Vida** (2002/2003) amb la idea d’operativitat del terme, podent ser aquest aplicat tant en població amb discapacitat intel·lectual com en persones grans en situació de dependència, persones amb altres tipus de discapacitat (motriu, sensorial, etc.) o persones amb problemes de salut mental.

Els principis d’aplicació d’aquest model perseguiran la idea que: a) la qualitat de vida ha d’augmentar el benestar personal; b) s’haurà d’aplicar tenint en compte l’herència cultural i ètnica de l’individu; c) que ha de col·laborar per a promoure un canvi a nivell de la persona, programa, comunitat i a nivell nacional; d) haurà d’incrementar el grau de control personal i d’oportunitats individuals exercit per l’individu i e) haurà d’ocupar un paper prominent en la recollida d’evidències.

El model de Shalock i Verdugo (2002/2003) considera el concepte de Qualitat de Vida com a multidimensional i en diferencia 8 dimensions avaluable segons indicadors mesurables concrets:

DIMENSIÓN	INDICADORES
BIENESTAR EMOCIONAL	<ol style="list-style-type: none"> 1. Satisfacción: Estar satisfecho, feliz y contento 2. Autoconcepto: Estar a gusto con su cuerpo, con su forma de ser, sentirse valioso 3. Ausencia de estrés: Disponer de un ambiente seguro, estable y predecible, no sentirse nervioso, saber lo que tiene que hacer y que puede hacerlo
RELACIONES INTERPERSONALES	<ol style="list-style-type: none"> 4. Interacciones: Estar con diferentes personas, disponer de redes sociales 5. Relaciones: Tener relaciones satisfactorias, tener amigos y familiares y llevarse bien con ellos. 6. Apoyos: Sentirse apoyado a nivel físico, emocional, económico. Disponer de personas que le ayuden cuando lo necesite y que le den información sobre sus conductas.
BIENESTAR MATERIAL	<ol style="list-style-type: none"> 7. Estatus económico: Disponer de ingresos suficientes para comprar lo que necesita o le gusta.

	<p>8. Empleo: Tener un trabajo digno que le guste y un ambiente laboral adecuado.</p> <p>9. Vivienda: Disponer de una vivienda confortable, donde se sienta a gusto y cómodo.</p>
DESARROLLO PERSONAL	<p>10. Educación: Tener posibilidades de recibir una educación adecuada, de acceder a títulos educativos, de que se le enseñen cosas interesantes y útiles.</p> <p>11. Competencia personal: Disponer de conocimientos y habilidades sobre distintas cosas que le permitan manejarse de forma autónoma en su vida diaria, su trabajo y su ocio, sus relaciones sociales.</p> <p>12. Desempeño: Tener éxito en las diferentes actividades que realiza, ser productivo y creativo.</p>
BIENESTAR FÍSICO	<p>13. Salud: Tener un buen estado de salud, estar bien alimentado, no tener síntomas de enfermedad</p> <p>14. Actividades de la vida diaria: Estar físicamente para poder moverse de forma independiente y realizar por sí mismo actividades de autocuidado, como la alimentación, aseo, vestido, etc.</p> <p>15. Atención sanitaria: disponer de servicios de atención sanitaria eficientes y satisfactorios.</p> <p>16. Ocio: Estar bien físicamente para poder realizar distintas actividades de ocio y pasatiempos.</p>
AUTODETERMINACIÓN	<p>17. Autonomía/ Control Personal: Tener la posibilidad de decidir sobre su propia vida de forma independiente y responsable</p> <p>18. Metas y valores personales: Disponer de valores personales, expectativas, deseos hacia los que dirija sus acciones</p> <p>19. Elecciones: Disponer de distintas opciones entre las cuales elegir de forma independiente según sus preferencias, por ejemplo, dónde vivir, en qué trabajar, qué ropa ponerse, qué hacer en su tiempo libre, quiénes son sus amigos</p>
INCLUSIÓN SOCIAL	<p>20. Integración y participación en la comunidad: Acceder a todos los lugares y grupos comunitarios y participar del mismo modo que el resto de personas sin discapacidad</p> <p>21. Roles comunitarios: Ser una persona útil y valorada en los distintos lugares y grupos comunitarios en los que participa, tener un estilo de vida similar al de personas sin discapacidad de su edad</p> <p>22. Apoyos sociales: Disponer de redes de apoyo y de ayuda necesaria de grupos y servicios cuando lo necesite.</p>
DERECHOS	<p>23. Derechos Humanos: Que se conozcan y respeten sus derechos como ser humano y no se le discrimine por su capacidad.</p> <p>24. Derechos legales: Disponer de los mismos derechos que el resto de los ciudadanos y tener acceso a procesos legales para asegurar el respeto de estos derechos.</p>

Font: Verdugo, M.A. (2004) Calidad de Vida y Calidad de Vida Familiar, p. 7-8.

En ordre de la consideració de la qualitat de vida, parlem també de la **Planificació Centrada en la Persona (PCP)**, una eina “facilitadora para que la propia persona con discapacidad planifique las metas que quiere alcanzar para mejorar su vida” (Martínez, T. (2013) www.acgereontologia.com). La PCP és una metodologia que pren influència del Moviment en favor de les persones amb discapacitat, del Model Social i dels Principis de Normalització i es pot definir com una “manera de conectar las creencias fundamentales sobre la inclusión con maneras prácticas de cambiar la vida de las personas” (Lunt i Hinz, 2014: 9) ahora que voler transformar la cultura dels serveis advocant, com el model social i la qualitat de vida, per generar un canvi en la pròpia persona.

La PCP remet a “explorar abiertamente la comunidad, a construir apoyos partiendo de la red natural en la propia comunidad” (Pallisera, 2011: 2) constituint així un revulsiu al funcionament habitual de les organitzacions fins al moment, acostumades

a oferir un estàndard d'activitats i suports limitats als seus usuaris, minvant les possibilitats d'integració i les relacions que puguin mantenir amb l'exterior.

Els eixos bàsics de la PCP consideren: a) que la persona és el centre del procés, a qui s'ha d'escoltar i davant de qui el professional ha de canviar el rol d'expert per un rol d'acompanyant; b) els familiars i amics de la persona es converteixen en participants de la planificació de la persona, convertint-se en membres del seu cercle de relacions més pròxim i figures actives en l'ofertament de suports; c) la PCP dóna prioritat a les capacitats per sobre de les limitacions de la persona, té en compte les coses que són importants per a ella i concreta els suports necessaris per assolir-les; d) es consideren els drets de les persones en tot allò que tingui relació amb elles i en la consecució de les accions i en la cerca de suports necessaris i e) que la PCP és un procés d'escolta, aprenentatge mutu i acció continuus que va adaptant-se als canvis que es vagin generant en la persona amb la seva posada en pràctica.

La PCP reconverteix el paper del professional canviant el seu rol, passant de "cumplir un paper de *experto* y depositario del control sobre el cumplimiento de los objetivos de la persona, a ser un *facilitador* y coordinador de recursos y apoyos" (López Fraguas et al., 2004: 55); un paper que concilia perfectament amb les funcions que l'Educació Social defensa per part dels seus professionals, especialment des del *Model de l'Acompanyament Social* que descriu Planella (2016) qui aposta perquè des de la nostra disciplina s'actui com a professionals de presència lleugera, potenciant l'apoderament de l'altre en reconèixer la seva figura com a centre del procés, potenciant i concedint la participació activa en la pròpia vida, permetent que aquest pugui prendre decisions pròpies i participar de forma crítica en la comunitat; des dels *Documents Professionalitzadors* (ASEDES, 2007: 33) es defineix la tasca de l'Educació Social amb la finalitat "d'aconseguir majors nivells de benestar i qualitat de vida, compensar els efectes generats per les situacions d'exclusió i/o marginació social", compilant aquesta intenció final perfectament amb el que el Model de Qualitat de Vida i la PCP persegueixen amb la seva aplicació pràctica.

La PCP és una eina amb un curt recorregut a casa nostra, però que ja compta, avui en dia, amb diversos estudis i investigacions que evidencien l'efectivitat de la metodologia PCP en la pràctica; va ser a inicis del segle XXI, quan el Regne Unit comença a aplicar la Planificació Centrada en la Persona com a "herramienta clave para conseguir un cambio profundo en la cultura y las prácticas de prestación de

servicios a nivel nacional” (Lunt i Hinz, 2014: 12); la primera iniciativa que es posa en marxa és la “*Valuing People*” (Department of Health, 2001) destinada a persones amb dificultats d’aprenentatge, per continuar l’any 2007 amb “*People First*” destinada a tothom. Al mateix temps de posar en marxa aquestes polítiques integradores de la PCP, el Ministeri de Sanitat del Regne Unit encarrega un estudi per tal conèixer l’efectivitat de l’aplicació de l’eina PCP. Els resultats d’aquest estudi dut a terme per l’Institute for Health Research de la Universitat de Lancaster (Robertson, Emerson et al.; 2007) “detallan el efecto de la PCP en las experiencias vitales, los costes asociados y los factores que impedían o facilitaban su introducción y efectividad” demostrant que després de la introducció de la PCP “hallamos varios cambios positivos significativos” com són: a) el tamany de les xarxes socials augmenta un 52%; b) hi ha una probabilitat 2,4 vegades més alta de tenir contacte amb la família; c) el nombre d’activitats s’incrementa un 40% i la seva varietat un 25%; d) les hores setmanals d’activitats augmenten un 33% i e) es produeixen 2,8 vegades més probabilitats de realitzar tries. (Cuervo et al., 2017: 34).

Per tant, l’estudi conclou que existeixen una sèrie de beneficis evidents en l’aplicació de la PCP i per tant, el Regne Unit continua amb el seu programa d’implantació de l’eina com a principal metodologia d’aplicació en les polítiques socials d’atenció a les persones amb discapacitat intel·lectual.

Paral·lelament en alguns dels estats dels Estats Units també s’ordena l’ús de la PCP com a metodologia primordial en l’atenció del col·lectiu; Holburn et al. (2004) realitza un estudi longitudinal comparatiu entre PCP i Planificació individual tradicional que demostra que “la PCP produce más resultados positivos a nivel de calidad de vida y de movimiento a la comunidad en comparación con los enfoques más tradicionales” (Cuervo et al., 2017: 34).

En vista de l’èxit d’aplicació i l’evidència de resultats positius i beneficis en la persona objecte de l’eina PCP, la resta de països europeus estan començant a prestar atenció a aquesta metodologia, de fet a casa nostra, també s’està iniciant el seu desenvolupament. Podem posar com a exemple el Centre d’Atenció Diürna (CAD) Vareia de La Rioja qui des del 1996 assumeix com a pròpia la missió de la Confederació FEAPS, que consisteix en “mejorar la Calidad de Vida de las personas con Discapacidad Intelectual y sus familias”, modificant des de llavors el “*quehacer* de sus servicios y aquello que determina la calidad de la atención que prestan”, procurant millorar la qualitat de vida de les persones usuàries dels seus serveis a

través de la implantació del model de Qualitat de Vida “como orientador de su actuación y como modelo para evaluar los resultados de la atención que ofrece a sus usuarios” i de la metodologia PCP al 2008. De fet, s’han mostrat evidències de “relaciones positivas de dependencia estadísticamente significativas entre participar en él y la mejora de la CdV de los usuarios”; comptar amb una PCP “en general ha facilitado la mejora de resultados a nivel subjetivo en los usuarios en las dimensiones de Autodeterminación y Bienestar Laboral” així com ha provocat “una mejoría de la CdV y por tanto del bienestar personal de los usuarios del CAD Vareia” (Urizarna et al, 2015: 4-5, 9-10).

A Catalunya des de l’any 2016 s’està desenvolupant i posant en marxa l’anomenada **Estratègia Com3**; una iniciativa de la Taula d’Entitats del Tercer Sector Social que compta amb el suport dels Departaments de Treball, Afers Socials i Famílies i el de Salut de la Generalitat de Catalunya per tal de realitzar una transició des del model d’atenció residencial en els col·lectius més vulnerables del nostre entorn -més propi del model rehabilitador- a un model d’atenció de base comunitària centrada en la persona més idoni als temps actuals i a les polítiques basades en els principis del Model Social i el reconeixement de la *Convenció sobre els Drets de les persones amb Discapacitat de les Nacions Unides (2006)*.

La base de l’Estratègia Com3 s’inspira en el concepte de Qualitat de Vida, en el Model Social i en l’eina PCP per a promoure “*les condicions necessàries per a la consecució de millores en tots els àmbits de la qualitat de vida i el benestar de la persona, partint del ple respecte a la seva dignitat i drets, els seus interessos i preferències i la seva participació activa*”³ seguint com a finalitat última el màxim benestar de la persona a través de la **prestació de suports** que permetin adaptar i flexibilitzar la resposta més adequada a cadascuna de les persones, tenint en compte les necessitats personals i procurant sempre que l’atenció sigui de caire inclusiva.

L’Estratègia Com3 defensa que a) l’atenció s’ha de donar des de la comunitat, b) des d’un servei integrat i connectat amb altres serveis, c) que l’atenció ha de ser personalitzada i adequada a les necessitats i requeriments de cada persona, d) qui ha de poder comptar amb autonomia de decisió, prevalent la seva voluntat.

---

³ Què és l’Estratègia Com3. <http://www.tercersector.cat/activitats/estrategia-com3/estrategia-com3>

Aquesta estratègia té molt a veure, com ja hem vist, amb les pràctiques que s'estan duent a terme fora d'aquí (Regne Unit, USA i Espanya) i està en consonància amb els models, principis i eines que es defensen en l'actualitat com aquelles més òptimes i amb millors resultats per a atendre i donar suports a les persones amb DI, qui tradicionalment han estat ateses en serveis segregats, exclosos de la vida social normalitzada i basant la seva atenció en el model rehabilitador a través de teràpies ocupacionals i activitats d'ajustament personal que permetin la seva rehabilitació social per tal d'adaptar-se a allò que la societat demanda.

Serveis de Teràpia Ocupacional (STO)

Els centres ocupacionals (CO) són els serveis de la xarxa de Serveis Socials públics que donen atenció a les persones amb DI amb edats compreses entre els 18 i els 65 anys, i per tant es troben en edat laboral, que han acabat el període de formació obligatori i presenten discapacitat intel·lectual.

La seva creació i regulació va tenir lloc sota el paradigma rehabilitador, emparant-se en la llei LISMI (1982) i el Decret 389/1989 de regulació dels centres ocupacionals per a disminuïts; la legislació referida promovia el fet que es proporcionés als usuaris del centre les habilitats necessàries per a poder-se integrar en la societat. La idea del CO original és la d'un centre tancat, el qual estigués relacionat "amb els serveis públics o privats necessaris per complementar la seva tasca rehabilitadora amb activitats tals com l'Esport, Lleure, Formació i Cultura" (Decret 279/1987).

El CO el podem diferenciar en dos serveis o estaments:

-El **Servei d'Ocupació i Inserció (SOI)**: Atén a les persones amb DI amb un grau de disminució superior al 33%, xifra concloent de la valoració que l'EVO -equip de valoració i orientació que depèn de l'ICASS⁴- realitza per tal de determinar el servei més adient segons les capacitats i limitacions de cada cas; i una capacitat productiva adequada per a treballar en un centre especial de treball però encara no està integrat en aquesta tipologia de centre.

---

⁴ Institut Català d'Assistència i Serveis Socials (ICASS).

-El **Servei de Teràpia Ocupacional** (STO): Aquest servei és el que utilitzen els protagonistes de la nostra; un servei que es defineix per atendre a les persones amb un grau de disminució superior al 65% i una capacitat productiva superior al 37,5% però que no requereixen l'atenció especialitzada que els centres de dia proporcionen. L'objectiu i finalitat que tenen els STO ancorats en el model d'atenció rehabilitadora és *“facilitar, mitjançant una atenció diürna de tipus rehabilitador integral, els serveis de teràpia ocupacional que s'especifiquen, a fi que puguin assolir, dins les possibilitats de cada una i a través d'un programa individual de rehabilitació, la seva màxima integració social”*⁵.

Les activitats que es duen a terme al centre per tal d'assolir la seva funció principal es categoritzen en Activitats d'Ajustament Personal i Activitats d'Ocupació Terapèutica:

- Les **Activitats d'Ajustament Personal** són un conjunt d'activitats que han d'ocupar el 50% del temps d'estada al centre (d'un total de 40 hores setmanals) i que tenen per objecte un aprenentatge en els hàbits i habilitats d'autonomia personal i social i una millora de la relació amb l'entorn; tals com Programes d'autonomia personal, social i comunicació; Activitats formatives; Activitats de Manteniment físic i fisioteràpia i Activitats d'estimulació sensorial i cognitiva.
- Les **Activitats d'Ocupació Terapèutica** persegueixen la idea que la persona pot desenvolupar una ocupació, realitzar aprenentatges, assolir hàbits i un resultat material. Alguns exemples d'activitats d'aquest tipus són: Tallers d'elaboració pròpia o activitats de suport al centre.

Legislació vigent

Avui en dia, les legislacions, les polítiques i els paradigmes han evolucionat, deixant enrere la rehabilitació de la persona com a objectiu principal i advocant per oferir suports a la persona en la seva inclusió en la vida comunitària, normalitzant la seva existència; la legislació vigent defensa poder garantir el dret a ser inclòs en la

---

⁵ Decret 279/1987, del 27 d'agost, pel qual es regulen els Centres Ocupacionals per a Disminuïts. http://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa/?documentId=24014&action=fitxa

comunitat, tal com la **Convenció de drets de les persones amb discapacitat** (2006)⁶ ens afirma en l'Article 19 *“(els estats) reconeixen el dret en igualtat de condicions de totes les persones amb discapacitat a viure a la comunitat, amb opcions iguals a les de les altres (...) i asseguruen que tinguin accés a varietat de serveis de suport inclosa l'assistència personal que sigui necessària per facilitar la seva existència i la seva inclusió a la comunitat i per evitar-ne l'aïllament o la separació.”* O en l'Article 30 referent al dret a participar de la vida cultural activitats recreatives, esplai i esport: *“els estats part han de reconèixer el dret de les persones amb discapacitat a participar, en igualtat de condicions amb les altres, en la vida cultural i han d'adoptar totes les mesures pertinents”*.

En la legislació espanyola, la llei vigent i més recent: el **Reial decret 1/2013**⁷ també parla a l'Article 1 de *“Garantir el dret a la igualtat d'oportunitats i de tracte, així com l'exercici real i efectiu de drets per part de les persones amb discapacitat en igualtat de condicions respecte a la resta de ciutadans i ciutadanes, a través de la promoció de l'autonomia personal, de l'accessibilitat universal, de l'accés a l'ocupació, de la inclusió a la comunitat”* així com es pauten a l'Article 3 els Principis generals que emmarquen la legislació entre els quals hi ha *“el respecte de la dignitat inherent, l'autonomia individual, inclosa la llibertat de prendre les decisions pròpies i la independència de les persones (...) o la participació i inclusió plenes i efectives en la societat”*.

L'atenció al col·lectiu no pot quedar-se relegada a allò que les lleis dels anys 80, quan es van crear els serveis, demanaven; els serveis han d'evolucionar i oferir als seus usuaris l'atenció més acord als nous temps i allò que la societat demanda. Per aquest motiu, s'està realitzant la reconversió dels centres ocupacionals en general i dels STO en concret, per tal que la persona esdevingui el centre de tot.

---

⁶Convenció de drets de les persones amb discapacitat. (2006). Nacions Unides. <http://www.un.org/disabilities/documents/convention/convoptprot-s.pdf>

⁷Reial decret legislatiu 1/2013 que aprova la Llei general de drets de les persones amb discapacitat i de la seva inclusió social, 29 de novembre de 2013. Espanya.

METODOLOGIA I DISSENY DEL PROCÉS DE RECERCA

Perspectiva Metodològica

Fins al moment hem conegut la teoria, allò que els autors i la bibliografia diuen sobre el tema en què ens centrem: el model social d'atenció a les persones amb DI, el model de la Qualitat de Vida que organitza la intervenció sobre el col·lectiu i la Planificació Centrada en la Persona, la PCP, com l'eina que s'utilitza en la pràctica per tal d'ajudar en la inclusió social de les persones amb DI.

Hem conegut l'existència d'una metodologia de treball que té en compte a les persones i de la qual s'han obtingut resultats en algunes recerques dutes a terme tant fora del nostre país (Regne Unit i Estats Units), com en entorns més propers (La Rioja). Tots aquests resultats ens aporten dades rellevants sobre l'existència d'un canvi positiu en les persones destinatàries del procés metodològic en benefici propi al produir la PCP un augment en les xarxes socials així com en el nombre d'activitats, la varietat i les hores dedicades, conjuntament amb l'increment de les possibilitats de realitzar tries i decisions sobre aspectes personals i una evidència de la millora de la Qualitat de Vida i del Benestar Personal, en general, i l'Autodeterminació en concret.

Els resultats de la cerca bibliogràfica ens confirma el fet que el canvi de model -de rehabilitador a social en consonància amb el model de qualitat de vida- i la utilització de la planificació centrada en la persona (PCP) com a mètode de suport per a les persones amb DI desencadena en les persones aquells avantatges que des de la teoria es proclamen.

L'objectiu de la meua recerca serà validar el fet que aquests beneficis i avantatges es produeixen també en la població amb DI més propera al meu territori; conèixer si la pròpia persona percep una personalització de l'atenció des del centre, si s'ha potenciat l'autodeterminació, si existeixen mostres d'inclusió social en la persona, si aquestes són degudes a l'efecte de l'aplicació del pla individualitzat (PCP), si ha augmentat la relació amb la comunitat i l'entorn més proper i, per últim, si es tenen en compte els drets de la persona, es respecten i es satisfan.

Per obtenir totes aquestes dades i extreure unes conclusions que permetin donar resposta als interrogants plantejats, he procurat desenvolupar una metodologia de

recerca que combinés la utilització d'eines qualitatives i quantitatives per tal d'obtenir informació suficient entorn tots aquells aspectes que es volen conèixer.

Context del procés de recerca

Per assolir aquest objectiu realitzarem la recerca en l'entorn de la Fundació AMPANS, una entitat social ubicada i que opera a la comarca del Bages, que dedica els esforços a atendre i millorar la qualitat de vida de les persones amb DI des de fa més de 50 anys.

En els últims anys i, encara en ple procés d'implementació, els serveis ocupacionals (SOI i STO) i el centre especial de treball (CET) de l'entitat, estan realitzant una modificació en la seva manera d'atendre a les persones usuàries, obrant en el marc social i de la qualitat de vida, considerant al subjecte com a protagonista i element actiu de la seva pròpia vida i com a conseqüència personalitzant l'atenció a cada persona amb l'ajuda de l'eina PCP.

Els serveis de Teràpia Ocupacional o com s'anomenen en l'entitat, Centres Ocupacionals (CO), ja fa temps que estan aplicant aquesta reconversió en l'atenció i consideració de la persona; i en conseqüència estan fent, no tan sols un canvi en l'àmbit intern, sinó també organitzacional i en forma d'integració i inclusió en la societat. En el seu origen i fins fa 10 anys, l'espai físic on s'operava era un centre únic, l'anomenat CO La Llum, que atenia a la totalitat dels seus usuaris (més de 200 de tota la comarca) en un ambient aïllat del qual se'n sortia per realitzar activitats concretes en serveis comunitaris (esport, cultura). És a partir de l'any 2008 quan s'obre un centre ocupacional més petit en el centre de la ciutat de Manresa, al costat d'un projecte de l'entitat com és el Restaurant Canonge, i s'inicia el procés de canvi en l'atenció i la consideració dels usuaris; apostant per la creació d'espais més petits, que poden proporcionar una atenció més individualitzada, més propera als serveis comunitaris i a la comunitat en global.

L'obertura del CO Canonge ha estat acompanyada amb el temps de la reconversió del model d'atenció a l'entitat, advocant per la idea -recolzada des de l'any 2016 per l'Estratègia Com3- que per tal d'ajudar i oferir suport a les persones amb DI en la seva inclusió social, s'ha d'oferir des de la comunitat i per tant, el servei ocupacional ha de formar part d'aquesta. Fruit d'aquesta idea i del treball en aquesta direcció,

l'any 2017 s'obren 2 centres ocupacionals més en dos dels pobles de la comarca: Sallent i Sant Joan de Vilatorrada; amb els quals no acaba la reconversió, ja que per a les pròximes dates s'esperen més obertures de centres ocupacionals arreu de la comarca del Bages (2 centres a Manresa, un a Santpedor i possiblement un altre a Sant Vicenç de Castellet) que permetin abandonar per sempre la idea d'un gran centre aïllat dels serveis comunitaris i de l'entorn social més propi de l'antic model rehabilitador.

El CO Canonge, com ja hem dit, està ubicat al centre de Manresa i al costat del Restaurant Canonge on hi treballen algunes persones amb DI com a auxiliars de cuina i com a cambrers. A més, compta amb un Obrador on les persones usuàries del CO realitzen formació i tasques d'auxiliars de cuina preparant cada dia les amanides del menú que s'ofereix al restaurant i els postres que formen part del "*carro de postres*" tant del menú com de carta. Un altre tipus de formació que es realitza al restaurant en conjunció amb el CO és la formació de "Barra i Sala", oferint als participants coneixements i pràctica sobre com servir, com parar taula, com atendre als clients, etc. A banda de les formacions al restaurant, es duen a terme activitats de caràcter esportiu, cultural, de desenvolupament personal o tallers d'elaboració pròpia que en la majoria d'ocasions es fan en serveis pròxims al centre que formen part de la ciutat (ex. Teatre, Piscina, Pavelló, Escola Bressol, CEIP, IES, etc.).

El CO Sallent és de recent inauguració (Juliol 2017) i com el seu nom indica està ubicat al poble de Sallent; utilitza molts serveis del municipi així com està teixint una gran xarxa de recursos comunitaris amb qui col·labora en les activitats que duen a terme els seus usuaris; l'acollida dels veïns ha estat molt bona i de seguida han obert les portes a col·laborar amb el centre en tot allò que sigui necessari perquè se sentin integrats al lloc. Fins al moment es realitzen moltes tasques fora del centre -tant de manera particular com integrada amb els usuaris dels altres recursos- en espais com la Protectora d'Animals, el Centre Cívic, la Piscina, l'Escola de Música, la Biblioteca, l'Escola, el Poliesportiu, agrupacions d'Esbart, Gegants, Esplais, Enramades, etc.

El CO Sant Joan va ser inaugurat alhora que el CO Sallent (Juliol 2017) en el terme municipal de Sant Joan de Vilatorrada. Aquest espai continua utilitzant molts serveis als quals ja assistien els usuaris quan estaven a l'anterior CO degut a la proximitat del municipi amb Manresa; serveis com la Piscina, el Poliesportiu o el Teatre

continuen sent els mateixos que els usuaris del CO La Llum fan servir. La naturalesa del municipi (molt proper a la capital i ciutat dormitori) no ha permès per el moment realitzar tantes relacions amb l'entorn com el CO Sallent; encara que si es col·labora amb l'Ajuntament en campanyes del municipi com el "Tracta'm bé" en la prevenció del maltractament a la gent gran, s'utilitza la sala polivalent o el pavelló i es realitzen activitats al barri per tal de donar-se a conèixer. A més, la població usuària del centre és en la gran majoria gent gran amb poca autonomia, tot i que alguns dels usuaris són joves amb ganes de fer coses i amb facilitat per a desenvolupar activitats socials fora del servei.

Per tant, els 3 espais són molt diferents entre si; partim d'aquesta base, encara que s'ha volgut cercar un perfil homogeni dels participants de la recerca.

Disseny i procés de la recerca

a) Mostra participativa:

Els participants de la recerca seran 3 usuaris, un de cadascun dels centres ocupacionals: CO Sallent, CO Sant Joan i CO Canonge, per tal d'abastir els tres centres que ja estan en marxa i poder fer també una comparativa inter-centres.

El perfil de la mostra és el d'una persona jove amb una edat entre 21 i 29 anys – un noi i dues noies-, amb una discapacitat intel·lectual de grau moderat, que viu a casa seva (descartant així els usuaris de llars i residències), que havia assistit anteriorment al CO La Llum almenys durant un any, que compta amb una PCP i amb ganes de participar voluntàriament en la recerca.

Alhora de concretar el perfil es va tenir en compte l'existència de persones en aquest interval d'edat, grau de discapacitat similar i situació personal en tots els centres, per tal d'obtenir un representant de cada CO, podent extrapolar els resultats als 3 espais vigents, alhora que obtenir una mostra homogènia que ens permetés aconseguir una comparativa entre l'atenció oferta abans de la implementació de la PCP i de la reconversió dels centres i dos anys després.

Es van descartar els candidats que ja estaven participant en altres processos de recerca en el moment del procés de selecció per tal de no saturar-los.

b) Eines d'obtenció de la informació:

Les eines o instruments metodològics que utilitzarem per obtenir la informació en la mostra seran combinades, és a dir, cercarem obtenir informació quantitativa i objectiva a través d'una escala psicomètrica com és l'Escola GENCAT per tal de crear un perfil de la Qualitat de Vida de cada subjecte; així com informació qualitativa dels subjectes de la mostra a través d'eines com La Meva Història, el Mapa de Comunitat, el Cercle de Relacions i un Qüestionari de Satisfacció⁸:

1. **Escola GENCAT de Qualitat de Vida**⁹ (Verdugo Alonso, Arias Martínez, Gómez Sánchez i Shalock, 2008): És una escala d'avaluació de la qualitat de vida que es basa en un heteroinforme que respon un informador qui acostuma a ser un professional dels serveis socials (en el nostre cas serà l'educadora referent del centre ocupacional) que coneix a la persona avaluada, ja que treballa directament amb ella, i ho ha fet almenys un mínim de 3 mesos abans de respondre. L'Escola GENCAT serveix per avaluar a persones adultes majors de 18 anys i es basa en el model multidimensional del model de Qualitat de Vida de Shalock i Verdugo (2002/2003), el qual identifica 8 dimensions correlacionades entre si. Per a cada dimensió utilitza una sèrie d'indicadors avaluats amb una escala de Likert que ens permeten obtenir un resultat objectiu quantitatiu en forma de perfil, proporcionant així una mesura fiable en la supervisió dels progressos en la implantació d'un pla d'intervenció individualitzat (ex: PCP). L'Escola GENCAT està baremada i validada en població catalana.

Per tal d'obtenir una comparativa i poder avaluar els resultats de la implementació de la PCP i els efectes (beneficis, avantatges o inconvenients) del canvi de centre; comptarem amb l'Escola GENCAT de l'any 2016 - contestada prèviament al canvi de centre i de reconversió del funcionament del servei- i una escala resposta en el moment actual de la recerca (maig del 2018).

2. **La Meva Història:** És una eina que recopila la història de vida de la persona, consisteix a demanar-li a la persona que ens expliqui la pròpia història, que ens expliqui qui és ella; la narració en primera persona ens ofereix una visió

---

⁸ Veure a [Annex 1: Eines d'obtenció d'informació](#)

⁹ Disponible a: inico.usal.es/documentos/EscolaGencatFormularioCAT.pdf

subjectiva i personal, plena de records, d'esdeveniments importants per al propi protagonista i de relacions que l'han marcat al llarg de la seva vida. La narració de l'autobiografia ens permet conèixer-la des de dins, donar-nos pistes sobre què és important per a ella, en quins moments i situacions s'ha sentit a gust, quines coses li han marcat i ens dóna informació sobre els antecedents vitals que ha viscut ajudant-nos a comprendre millor els rols que exerceix en el seu entorn més pròxim en l'actualitat, les habilitats i capacitats amb les quals compta i quines poden ser les estratègies que podem desenvolupar conjuntament amb la persona.

3. **El Mapa de Comunitat de la Persona:** El mapa de comunitat és un instrument que ens permet identificar tots aquells recursos comunitaris, serveis, llocs i espais públics o activitats de l'entorn proper -propers al CO o a casa seva- que la pròpia persona utilitza en el moment actual i quins ha utilitzat en algun moment del passat recent. La utilització d'aquesta eina ens permet tenir una visió global del potencial de l'entorn comunitari i com aquest incideix en la persona, conèixer com d'integrada està en el propi entorn i si la reconversió del centre i el desenvolupament de la PCP han tingut incidència en un increment en el nombre de serveis de l'entorn utilitzats per la persona o no.

4. **El Cercle de Relacions:** Ens permet identificar qui de l'entorn és important per a la persona, conèixer en quines persones confia el propi subjecte en el moment actual, amb qui pot comptar per dur a terme el seu pla individual (PCP), qui li ofereix suport en l'actualitat i qui podria ser candidat a oferir-li en un futur; així com identificar si existeix un cert equilibri de suports entre les diferents esferes de la vida de la persona (intimitat, amistat i professionals). El cercle de relacions ens permet identificar aquelles persones més properes al protagonista diferenciant-les de les persones que pertanyen a la seva xarxa social quotidiana, amb qui manté contactes quotidians o puntuals però amb qui no s'espera o es manté una relació més enllà.

5. **Qüestionari de Satisfacció:** Basat en les dimensions de la Qualitat de Vida i en els seus indicadors és un qüestionari realitzat per mi mateixa per tal d'obtenir informació qualitativa i subjectiva sobre la persona en les diferents

dimensions (Autodeterminació, Drets, Benestar Emocional, Inclusió Social, Desenvolupament Personal, Relacions Interpersonals Benestar Material i Benestar Físic). Es tracta d'un qüestionari d'un total de 50 ítems desglossats per tal d'obtenir informació del propi benestar personal i satisfacció actuals de la persona a través d'aquells indicadors socials claus que ens ajudin a obtenir un perfil més complet del propi subjecte sobre la pròpia vida, sobre el nivell de benestar després d'implementar-se i posar-se en marxa la PCP, després de produir-se el canvi de centre, sobre com a afectat a la seva vida i especialment com ho ha percebut ell mateix.

La utilització d'aquestes cinc eines ens permetran configurar un perfil complet de cadascun dels subjectes de la mostra que ens indicarà la percepció personal de cada subjecte respecte l'atenció rebuda, la satisfacció i el benestar propi amb la vida que duu en l'actualitat, l'existència o no d'autodeterminació i grau de control en les decisions sobre la pròpia vida així com l'existència de canvis i/o millores del grau d'inclusió social de la persona i la relació directa que aquests tenen amb els canvis succeïts en els últims temps -implementació PCP i reconversió del CO-.

c) Procediment de la recerca:

La recerca es duu a terme en dues fases:

Una **primera fase** de contacte amb l'entitat, en la qual es planteja la idea de la recerca, es concreta l'objectiu d'aquesta i s'acorden tant el nombre de participants com es detalla i es descriu el perfil dels seus participants. Així com es concreta la tipologia d'instruments metodològics que s'utilitzaran i es realitza la cerca d'informació, la construcció del marc teòric i l'elaboració de les eines d'obtenció d'informació. Aquesta primera fase es desenvolupa durant els mesos de Març i Abril del 2018.

En la **segona fase**, desenvolupada durant el mes de Maig del mateix any, es procedeix a realitzar les entrevistes als 3 participants de la mostra. L'entrevista de cada participant es divideix en dues sessions d'una durada aproximada de dues hores per a cadascuna; trobades que es realitzen en un espai tranquil dins el centre ocupacional al qual assisteix cada participant; per tant, la informadora es trasllada a cadascun dels serveis. Les entrevistes són anotades a mà per l'entrevistadora, prèvia

autorització de cada subjecte a fer-ho, i descartant l'enregistrament multimèdia per tal d'evitar una possible coacció que una càmera o enregistratora pot causar en els subjectes així com pot crear la idea en els subjectes i els professionals que el dret d'imatge i el respecte a la privacitat poden ser vulnerats.

Prèviament a la realització de les entrevistes es manté una primera pressa de contacte amb els subjectes, presentant-se mútuament (entrevistadora i entrevistat/da), explicant el motiu de la recerca, de les entrevistes, l'objectiu d'aquestes, indicant els drets de l'entrevistat i s'elabora una carta informativa¹⁰ per a les famílies i/o tutors legals informant del procés i demanant el consentiment per escrit per a la seva participació. El mateix procés es realitza amb les educadores referents de cadascun dels subjectes, les quals participen del procés de recerca a l'haver de complimentar l'Escala GENCAT; a elles també se'ls demana un consentiment per escrit per a la participació en la recerca.

Aspectes ètics de la recerca

La recerca desenvolupada en aquest treball de fi de grau respecta tots aquells aspectes ètics que s'emmarquen en els *Principis Prima Facie* com són:

-El **Principi de Respecte a l'Autonomia**: encara que en la nostra recerca, els subjectes participants poden ser persones incapacitades legalment degut a la seva discapacitat intel·lectual, es té en compte la seva voluntat i el consentiment propi -i dels seus tutors- de participar o no del nostre estudi així com la llibertat de respondre a les preguntes i qüestions que se li proposin.

-El **Principi de No-Maleficència**: és a dir, no realitzar preguntes, qüestions que facin mal intencionadament a qui les ha de contestar. Ni de realitzar actes amb aquest propòsit.

-El **Principi de Beneficència**: La realització de la recerca es realitza amb l'objectiu de comportar beneficis a les persones i al col·lectiu sobre qui actuem, cercant que la informació obtinguda pugui ser utilitzada per a millorar la vida de les persones i no únicament per a benefici particular de la investigadora.

---

¹⁰ Veure a [Annex 2: Nota explicativa subjectes participants, Carta explicativa famílies i Consentiments informats \(tutors legals, professionals i subjectes participants no incapacitats\)](#).

-I el **Principi de Justícia**: Oferir un tracte igualitari a tots els participants de l'estudi.

Seguint els *principis prima facie*, s'elabora un Consentiment Informat (Veure [Annex 2](#)) que es facilita a tots els participants del procés de recerca -tant a les persones amb discapacitat com als professionals que els atenen i als tutors legals dels nostres protagonistes, degut a la incapacitació legal d'alguns d'ells-. Aquest consentiment per escrit va acompanyat d'una carta informativa, respectant així, el dret a ser informat del procediment per part de tots els integrants d'aquest i en la qual es detalla l'objectiu final de la investigació, el procediment que es pretén utilitzar per obtenir la informació, la garantia que s'oferiran respostes als dubtes que es puguin tenir per part de qualsevol de les parts sobre el procés; així com es recorda la voluntarietat i llibertat de participació, la no obligatorietat de respondre a allò que no es vulgui i sobretot la no divulgació de les dades personals, la confidencialitat de la informació i la preservació de la identitat.

ANÀLISI DE LA INFORMACIÓ

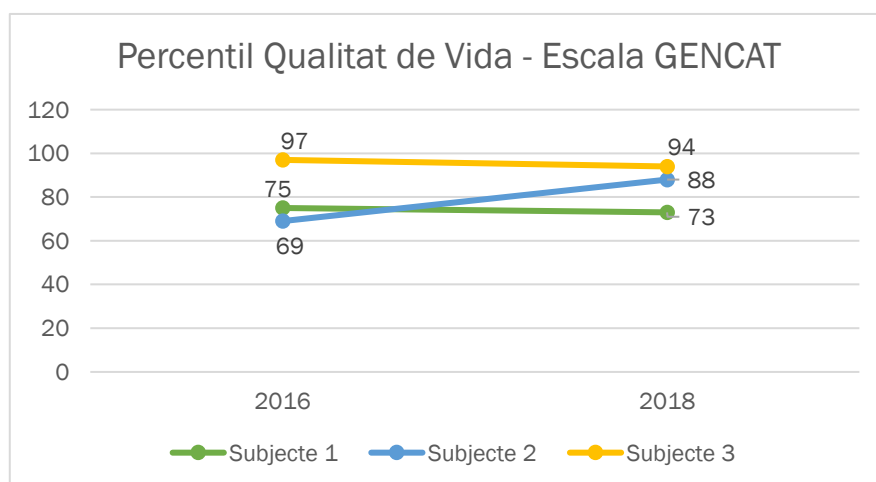
A l'iniciar la recerca ens plantejàvem la següent hipòtesi:

Si l'existència d'un canvi de model en l'atenció que els CO ofereixen als seus usuaris generarien en aquests una sèrie d'avantatges com: -Personalització de l'atenció rebuda; -Potenciació de l'autonomia de decisió; -Integració en l'entorn, -Ús dels serveis comunitaris que li permetrien ser protagonista del seu procés vital i estar més integrat i -Respecte pels drets de la persona.

Al llarg de les converses i de la recopilació d'informació sobre cadascun dels integrants de la mostra s'han obtingut detalls sobre la vida de cadascun d'ells que han permès comprovar com el canvi en el model d'atenció a les persones amb DI incideix en la vida d'aquests a nivell general. Aquesta afirmació es recolza en diverses evidències obtingudes durant el procés de recerca:

La primera d'elles és la comparativa entre l'Escala GENCAT resposta l'any 2016 -moment en què s'inicia la posada en marxa de la PCP a l'entitat i amb ella la personalització de l'atenció en forma de pla individualitzat en els seus usuaris- i l'Escala GENCAT resposta durant aquest mes de Maig (2018).

Les puntuacions obtingudes en el Percentil de Qualitat de Vida per cadascun dels 3 subjectes que conformen la mostra ens permeten comprovar com hi ha hagut un canvi (ja sigui un increment o una disminució) en el resultat:

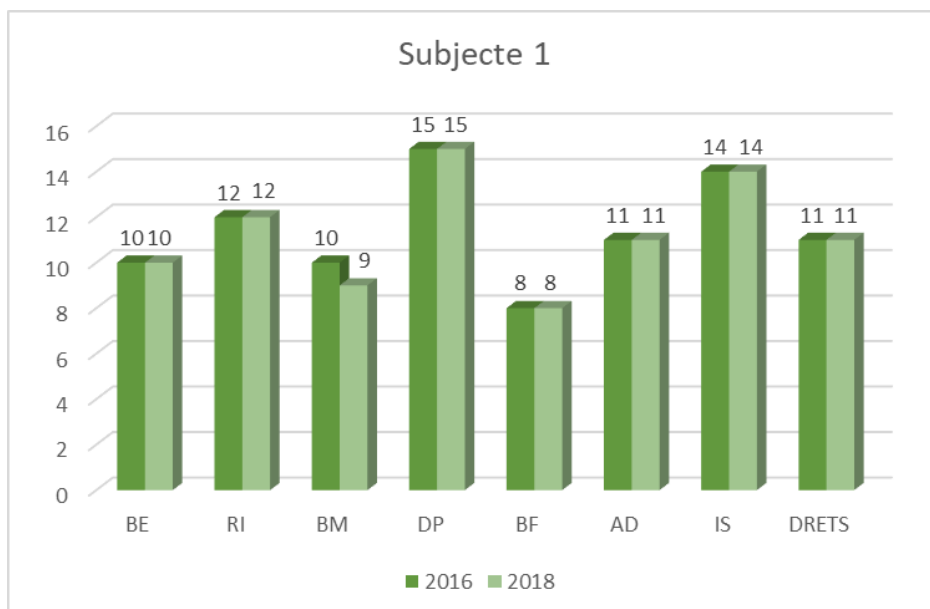
Figura 1: Resultats comparatius Escala GENCAT 2016 i 2018.

Podem comprovar a la Figura 1 com en dos dels tres subjectes el resultat final de l'any 2018 és inferior al resultant a l'any 2016. Aquesta disminució de la puntuació

del percentil de Qualitat de Vida pot ser explicat pel canvi d'informador; ja que en ambdós casos -subjectes 1 i 3- ha canviat l'educadora referent en aquest espai de temps i pot ser que el criteri personal hagi influït; tot i que existeixen altres motius que poden explicar el resultat minvat; d'ençà que aquests subjectes encara es trobin en un procés d'adaptació al nou centre i a la metodologia de treball (canvi d'activitats, ubicació, relacions quotidianes) o que hi hagi elements externs que ho provoquin.

En el cas del Subjecte 2, per contra, detectem una millora significativa del resultat. Aquest subjecte fa 4 anys que és al mateix centre, i encara que la PCP s'hagi començat a desenvolupar més recentment, l'estabilitat de l'ambient -mateixos companys, mateixes educadores i rutina similar- pot beneficiar l'adaptació del subjecte a la planificació individual. A més, també és interessant saber que la informadora és la mateixa qui respon l'Escala GENCAT a l'any 2016 i a l'any 2018.

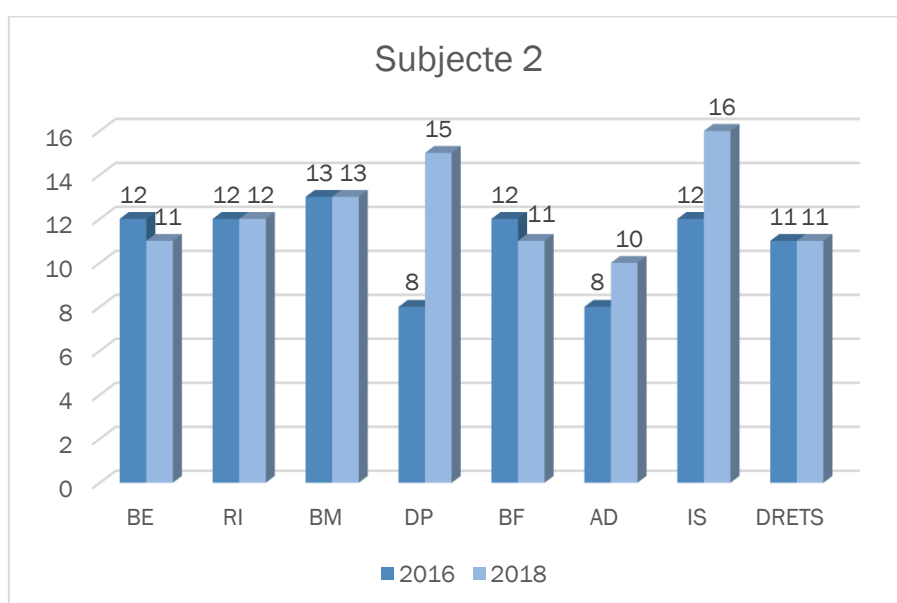
Al desglossar els resultats de l'Escala GENCAT en una comparativa de les 8 Dimensions de la Qualitat de Vida de les 2 escales (2016 i 2018) en cadascun dels tres subjectes es pot detectar en quines àrees o dimensions es produeixen els canvis:

Figura 2: Comparativa Dimensions Qualitat de Vida Subjecte 1

En el cas del Subjecte 1 detectem com 7 de les 8 dimensions totals es mantenen estables i sense canvis entre l'escala del 2016 i la del 2018. L'únic canvi succeeix en la Dimensió BM (Benestar Material) explicat per la delicada situació econòmica que passa el Subjecte 1 i la seva família en el moment actual. Aquesta situació monetària va ser el principal motiu pel qual el protagonista va realitzar el canvi de centre; personalment el Subjecte 1 preferia continuar a l'antic centre, ja que allà hi té diversos elements (amistats i tipologia de feina) que li oferien benestar personal, però un cop realitzat el canvi de centre també hi ha trobat aspectes que li aporten benestar i satisfacció; com la bona relació i el bon tracte per part de les educadores, la possibilitat d'anar a dinar a casa cada dia, poder-se desplaçar amb autonomia o la personalització de l'atenció.

En el cas del Subjecte 2, es pot comprovar a la Figura 3 l'existència de canvis en 5 de les 8 Dimensions:

Figura 3: Comparativa Dimensions Qualitat de Vida Subjecte 2

A la Dimensió BE (Benestar Emocional) disminueix no significativament la puntuació al presentar el subjecte algunes vegades episodis d'ansietat.

Pel que fa a la Dimensió DP (Desenvolupament Personal), es produeix un increment significatiu al millorar la responsabilitat, competència i motivació en el Subjecte 2.

Respecte a la Dimensió BF (Benestar Físic), es detecta una disminució a l'aparèixer problemes de son puntuals en la persona.

La Dimensió AU (Autodeterminació) presenta un increment de 2 punts en millorar l'àrea en aspectes com tenir fites, objectius i interessos personals i en disminuir el control d'altres persones en decisions sobre la vida personal o en la gestió dels diners.

I en la Dimensió IS (Inclusió Social) apareix una millora significativa en presentar-se altes puntuacions en la utilització de recursos comunitaris, en la no necessitat de suports per una participació activa en la comunitat pròpia, en la millora de les relacions d'amistat tant de dins com de fora del servei o en l'increment del foment de la participació en activitats a la comunitat des del mateix servei ocupacional.

En el Subjecte 3, es detecten canvis en 4 de les Dimensions de la Qualitat de Vida:

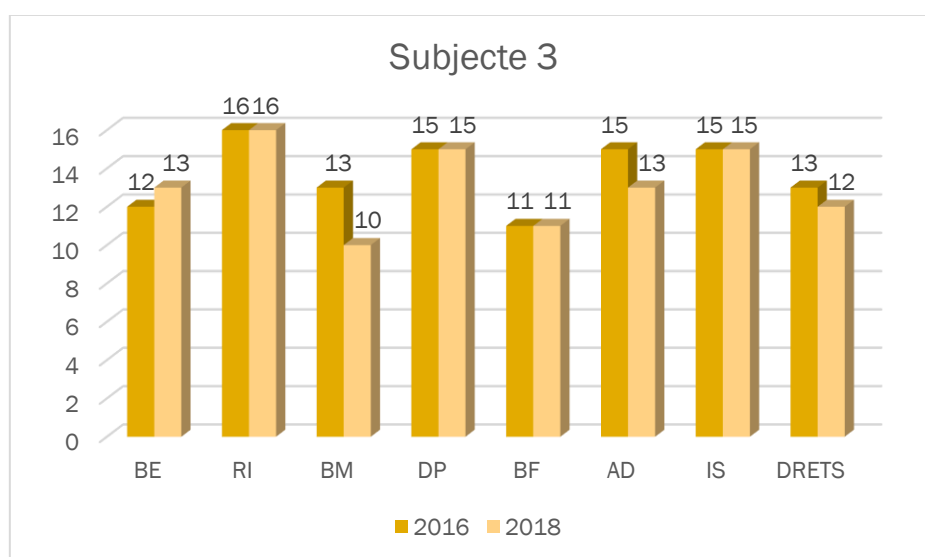

Figura 4: Comparativa Dimensions Qualitat de Vida Subjecte 3

L'única de les Dimensions que presenta un increment en les puntuacions és la Dimensió BE (Benestar Emocional) en considerar-se un augment en la satisfacció per la pròpia vida i per si mateixa i en l'estat d'ànim en sentir-se més alegre i de bon humor.

La resta de les Dimensions que presenten canvis, ho fan en negatiu, especialment la Dimensió de BM (Benestar Material), però també la Dimensió d'AU (autodeterminació) en veure com ha augmentat el poder de decisió d'altres persones

sobre la vida personal i sobre la gestió dels diners en produir-se un procés d'incapacitació legal durant el temps entre 2016 i 2018; afectant aquest aspecte a la Dimensió de Drets, a l'haver-se limitat algun dels drets de la persona.

Tot i que les puntuacions de l'Escala GENCAT han patit una disminució en 2 dels 3 subjectes, la informació obtinguda de cadascun dels subjectes a través de les altres eines utilitzades -La Meva Història, el Mapa de Comunitat, el Cercle de Relacions i el Qüestionari de Satisfacció¹¹- no generen una percepció, per part dels protagonistes, d'insatisfacció global amb el canvi personal que tant la implantació de la PCP com el canvi de centre han comportat en les seves vides.

A continuació es desenvoluparà el contingut més rellevant obtingut a través d'aquestes eines mencionades en cadascun dels 3 subjectes de la mostra que evidencien el procés de canvi:

El **Subjecte 1** és a qui menys ha beneficiat el canvi, com demostren les seves paraules *“allí (al CO La Llum) estaba más cómodo a nivel social (...) echo de menos a los amigos, trabajar en el CET con los compañeros de allí; tenía una faena que me gustaba más”*; per aquest noi, el canvi de centre ha comportat deixar enrere a algunes amistats amb qui fora d'allà li és difícil trobar-se *“con mi Amigo 1 ahora no lo veo tanto, nos veíamos en el recinto de AMPANS, aunque aún hablamos por la Play con el micro mientras jugamos en línea (...) tenemos que quedar algún día”*; el canvi de rutina, més enfocada a l'àmbit laboral abans i més ocupacional ara, li afecta a nivell motivacional; ara es troba en un moment en què *“siento que puedo dar más de mí de lo que estoy haciendo aquí”*; però veu com a positiu en el canvi alguns aspectes *“porque han mejorado los problemas de dinero de mi madre (...) ahora vamos mejor de dinero en casa porque no hay que pagar el bus y el comedor”* i també per motius de caire personal *“me siento mejor estando en el pueblo y también el trato de las monitoras que es más bueno y la relación con ellas”*. Dóna les gràcies a haver canviat de centre perquè així ha pogut recuperar antigues amistats, *“gracias a que ahora voy caminando a casa me reencontré con un amigo de primaria y ello me ha acercado más a Dios, eso me ha ayudado mucho a saber que quiero hacer con mi vida, porque yo me sentía perdido”*. El retrobament amb aquest amic de la infància

---

¹¹ Es poden veure els resultats obtinguts en tots els subjectes de la mostra a [ANNEX 3: Resultats de les eines d'obtenció d'informació](#).

-Amic 2- que és feligrès de l'Església Evangelista l'ha aprofitat a la fe religiosa; aquest amic li va demanar si el volia acompanyar a l'església i des de llavors el Subjecte 1 s'ha sentit atrapat per la creença en Déu. En l'església evangelista ha trobat un lloc on se sent a gust, ha conegut a més gent de la seva edat i ha ampliat el seu cercle de relacions; ara comparteix estones de pregària i també d'activitats d'oci i esport amb aquestes noves persones, a més de sortir més de casa. La seva situació personal ha canviat gràcies a la relació amb l'església i les persones que hi ha conegut; s'ha produït un canvi a escala social i en aquest aspecte, el subjecte comenta que *"mi madre está contenta con esto, porque yo antes me pasaba el fin de semana en casa con la Play y no salía con nadie, ahora sí, me ve contento y más animado y esto le gusta"*.

A través del [Mapa de Comunitat](#)¹², es comprova com en quant a Recursos Comunitaris, la implementació de la PCP li ha obert possibilitats d'utilitzar serveis del propi poble on viu que abans no utilitzava per si mateix (ex: la Sala Polivalent, el Pavelló o la Piscina Municipal a l'estiu) i li ha permès iniciar col·laboracions amb altres recursos amb qui no tenia relació -des del CO s'està col·laborant amb l'Ajuntament en la difusió d'una campanya de sensibilització envers el bon tracte de la gent gran en la qual participen alguns dels usuaris, com el Subjecte 1-; però també continua mantenint altres recursos que ja utilitzava amb anterioritat al canvi de centre i la implementació de la PCP com els recursos formatius organitzats des de l'Entitat com és el *Projecte Dos Rius*¹³ i el d'*Autogestors*¹⁴ que li permeten tenir oportunitats d'inclusió social, ajudar-lo en el propi desenvolupament personal així com li facilita desenvolupar-se en l'àmbit de les relacions interpersonals, no tan sols en les activitats i relacions que manté des del CO, sinó a fer-ho de manera autònoma i extrapolable a més àmbits de la seva vida, tal com s'ha vist amb les relacions que manté des de fa poc en recursos de la comunitat relacionats amb altres aspectes de la seva vida (Església Evangelista, Poliesportiu o espais públics). Els problemes

---

¹² Veure pàgina 64. Annex 3: apartat Subjecte 1

¹³ *Projecte de fomentació de la Inclusió Social i el treball en xarxa en col·laboració amb 3 instituts de la zona sud de la comarca amb els quals es prepara i s'executa de manera conjunta un itinerari degudament senyalitzat per la natura.*

¹⁴ *Projecte que promou la participació del col·lectiu en les decisions sobre ells mateixos per tal que siguin els seus propis portaveus, sent capaços d'adquirir l'autonomia suficient tant personal com social per aprendre a decidir en aspectes de la vida quotidiana i participar de la vida associativa i comunitària.*

econòmics de la família l'han obligat a abandonar el Gimnàs, on anava a fer esport pel seu compte.

A nivell d'Autodeterminació, encara que en l'Escala GENCAT no s'evidenciï, si queda demostrat a través de les converses mantingudes amb el propi subjecte alhora d'elaborar [La Meva Història](#)¹⁵ i en les respostes obtingudes al [Qüestionari de Satisfacció](#)¹⁶, que és una persona que actua amb gran autonomia, que es desplaça per si sol a través del transport públic, que va a comprar, acompanya al germà petit al futbol, decideix en els aspectes de la seva vida, tot i que li agrada demanar opinió als altres i a més existeix un canvi favorable, una evolució positiva, en tenir la decisió ferma de canviar la seva vida en els pròxims mesos i apuntar-se a l'Escola d'Adults per tal de reprendre els seus estudis i obtenir el títol de l'ESO de cara a plantejar-se un futur fora del servei ocupacional.

L'eina [Cercle de Relacions](#)¹⁷ ens mostra com les relacions de confiança del Subjecte 1 s'han vist incrementades en els últims temps gràcies al fet d'haver ingressat en la fe evangelista; moltes de les persones del seu entorn a qui considera dignes de la seva confiança en tenen relació: pastors evangelistes, els companys amb qui manté converses, jocs i comparteix activitats i que s'han convertit en amics i l'Amic 2 així com la mare d'aquest qui l'han aprofitat al dogma i amb qui passa estones i converses amb regularitat. La resta de relacions indicades son anteriors i persistents al canvi -mare, germà gran, tieta i Amic 1 (company del CO anterior) o les monitores del CO-. El Cercle ens proporciona informació sobre la importància que té l'església en la vida del propi subjecte; un recurs extern a la PCP elaborada des del centre que demostra que el Subjecte 1 té capacitat per extrapolar la presa de decisions, l'autonomia i autodeterminació així com la inclusió social que es pretenen amb la PCP més enllà de l'entorn proper al centre.

Respecte la Dimensió de Drets, es pot afirmar, a través de les respostes al Qüestionari de Satisfacció, que el Subjecte 1 en té coneixement i considera que se li respecten tots els drets humans; encara que té algun dret legal limitat (com en el cas de l'economia, ja que és la seva mare qui li gestiona els comptes), amb el qual n'està d'acord i ja li està bé *“a mí me costaría mucho ahorrar, y mi madre eso lo lleva mejor (...) yo tengo lo que necesito para vivir”*. Ara com ara, no es planteja la necessitat

---

¹⁵ Veure pàgina 63. Annex 3: apartat Subjecte 1

¹⁶ Veure pàgina 66. Annex 3: apartat Subjecte 1

¹⁷ Veure Pagina 65. Annex 3: apartat Subjecte 1

d'exercir més drets dels que utilitza (ex. Viure de forma independent) ja que “*me encuentro a gusto con mi vida a ese nivel*”.

El **Subjecte 2** és una persona molt activa i amb un nivell d'inclusió social molt elevat en la seva vida quotidiana, dins i especialment fora del CO; com es pot comprovar en el [Mapa de Comunitat](#) i llegint la seva [història](#)¹⁸, el Subjecte 2 participa de diverses activitats esportives -esquí i gimnàstica artística i rítmica- i de campionats a diferents nivells (locals, estatals i mundials); a més a més, és part d'un club social, amb qui es reuneix els caps de setmana, on es relaciona amb gent de la seva edat, que també presenten discapacitat, a qui considera els seus amics i utilitza un gran nombre de recursos comunitaris d'índole esportiu (diversos gimnasos, estació d'esquí) així com d'oci i cultura (biblioteca, cinema, teatre, karaoke, discoteca) però també serveis municipals (transport públic, piscina) i de tipus formatiu. A nivell de projectes formatius en els quals participa en l'actualitat, es contempla com coincideix amb el Subjecte 1 en el *Projecte Dos Rius*, però també participa de *l'Aula Oberta*¹⁹ i d'activitats de formació laboral tals com *l'Obrador* i *Barra i Sala* (formació en auxiliar de cuina i auxiliar de cambrera); aquestes són activitats que formen part de la seva PCP individual que li permeten desenvolupar la seva responsabilitat i competències laborals i personals; són activitats triades voluntàriament per ella mateixa i que les realitza motivada.

El Subjecte 2 utilitza un gran nombre de recursos comunitaris, tant pel seu compte com a part de la seva PCP realitzada des del centre; aquest fet li permet tenir un [Cercle de Relacions](#)²⁰ variat i amb contactes que conformen la seva xarxa de confiança en diversos escenaris de la seva vida quotidiana; tot i que ella mateixa es considera una persona “*simpàtica*”, sol tenir major relació amb els referents o amb la gent més gran (entrenador de gimnàstica, les monitores del CO, les veïnes del poble) dels recursos on assisteix per sobre dels companys de la seva edat que no presenten discapacitat, en la majoria de casos, i pels quals també se sent ben tractada i estimada; tot i això compta amb amics provinents de tots els seus entorns

---

¹⁸ Veure pàgines 71 i 70. Annex 3: apartat Subjecte 2

¹⁹ Breus formacions que duren un nombre breu de sessions en què es realitza l'aprenentatge de diversos aspectes que potenciïn les competències i habilitats dels subjectes (ex: Formació en eines TIC, en tècniques de relaxació, tasques de la llar, taller fotogràfic, etc.).

²⁰ Veure pàgina 72. Annex 3: apartat Subjecte 2.

(CO, club social, Gimnàs poble, gimnàs rítmica) i especialment amb el seu entorn més íntim que conforma la seva família (pares, tieta i germana per aquest ordre).

A través de les respostes al [Qüestionari de Satisfacció](#) i a [La Meva Història](#), es coneix que a nivell d'Autodeterminació, el canvi de centre li ha permès potenciar la seva autonomia en poder realitzar el trajecte de casa al CO en tren, on hi va sola o amb alguns companys del centre i agafar l'autobús de línia interurbana a les tardes per si mateixa, tal com comentava ella *“ara faig més coses sola, no m'acompanya ningú”*. En canvi, alhora de prendre decisions, tot i que hi ha hagut un progrés positiu, continua dependent dels pares en molts aspectes. El Subjecte 2 considera que es té en compte la seva opinió, però que acaben decidint per ella *“a casa meva em pregunten els dos -pare i mare- però decideixen ells (...), la meva mare m'ho porta tot. Ara vaig a la dietista i hi vaig perquè la meva mare em va dir que hi aniríem, perquè havia menjat molts donuts...”*. Aquesta falta d'autonomia, la porta bé, en part ho troba còmode i no es mostra preocupada per no poder decidir per ella mateixa.

A nivell de Satisfacció i Benestar Personal, el Subjecte 2 considera que està a gust al CO *“estic molt bé aquí, tinc companys molt macos, les monitores també, m'encanten les activitats que faig”*, tot i que de l'anterior centre *“trobo a faltar companys i altres monitores que m'estimo molt”*. Quan parla de la seva vida futura, comenta que li agrada tot de la seva vida -la família que té, les activitats que fa i els amics que té- però que en un futur *“m'agradaria treballar en un altre lloc on guanyi més diners”*.

En referència als Drets, és una persona que compta amb plena autonomia en aquest aspecte (encara que no l'exerceix, tal com l'aspecte d'autodeterminació ha indicat), no està incapacitada legalment i diu conèixer tots els drets amb què compta, encara que alguns d'ells -com el dret a viure independent- no el contempla; així com es troba còmode o almenys, ja li està bé o no s'ha plantejat assumir-ho com aspecte propi, que d'altres persones gestionin els seus diners o prenguin decisions sobre la seva vida per ella; encara que siguin decisions informades i/o consultades a la seva persona.

Per al **Subjecte 3**, el procés de transició de centre i la implementació de la PCP li han comportat un canvi positiu a nivell de satisfacció personal; un canvi que no queda evidenciat en l'Escala GENCAT, però que a través de la conversa i les respostes a les eines d'obtenció d'informació es percep una tendència clara al canvi positiu. La persona indica a [La Meva Història](#)²¹ que no estava gaire segura en canviar de centre, degut a que *“yo soy una persona a quien los cambios no les gustan, no los llevo bien”* però que la realitat l'ha sorprès en positiu *“lo que me ha pasado aquí me ha sorprendido a mí misma (...) ha sido un cambio muy bueno, me he adaptado muy bien y muy rápido”*; valora molt positivament el canvi de centre i, per la implementació de la PCP, també el nombre i la varietat de les activitats que realitza ara en el seu horari personal *“antes no hacía ninguna actividad fuera del centro, no me lo proponían y yo tampoco quería por los ataques (crisis epilépticas); aquí desde el primer momento me han ofrecido hacer actividades fuera del centro, yo me siento bien y las quiero hacer”*.

Aquest augment en la varietat i en el nombre d'activitats que desenvolupa el Subjecte 3 en el seu PCP va acompanyat d'una amplitud significativa en el nombre dels Recursos Comunitaris que utilitza (Protectora d'animals, Centre Cívic, Biblioteca, Escola de Música, Pavelló, Piscina Municipal) i que abans no utilitzava, tal com el [Mapa de Comunitat](#)²² ens indica; així com també han augmentat el nombre de projectes formatius en què participa, mantenint de l'etapa prèvia el *Projecte Dos Rius* -a l'igual que els subjectes 1 i 2- i afegint el projecte *Aprenem junts, compartim experiències*²³ o el projecte *Coneixem la gent del poble*²⁴. Per altra part, ha hagut d'abandonar l'activitat de Boccia que realitzava a l'altre centre i que li agradava força.

A nivell d'Inclusió Social, el Subjecte 3 ha vist com les seves rutines han variat en la direcció contrària, tal com explica la pròpia protagonista a *La Meva Història* *“siempre he tenido amigos con quien quedaba de vez en cuando, pero ahora me apetece más quedarme en casa, viendo la tele; mi hermana si sale con los amigos y con el novio pero yo me quedo en el sofá y me veo Telecinco, me encanta; que*

---

²¹ Veure pàgina 77. Annex 3: apartat Subjecte 3.

²² Veure pàgina 78. Annex 3: apartat Subjecte 3.

²³ És tracta d'un projecte realitzat en conjunt amb un grup de reclusos de la presó de Lledoners, amb qui realitzen 3 trobades durant les quals es coneixen mútuament, tractant de superar les etiquetes i els estereotips d'ambdós col·lectius.

²⁴ A través del qual s'han donat a conèixer de cara al poble on s'ha ubicat el servei ocupacional fa cosa d'un any alhora que coneixien des del centre les entitats, serveis, botigues i veïns que conformen la població.

después de estar todos los días fuera cuando llega el sábado quiero estar en casa". Veu als amics però en ocasions més puntuals, ja que al haver canviat de centre la relació no és tant propera, no comparteixen tantes coses y *"ya no es lo mismo: antes me gustaba más salir, ahora es que prefiero quedarme a ver la TV"*. Detectem amb aquestes paraules que el seu [Cercle de Relacions](#)²⁵ ha minvat i se centra en les persones amb qui conviu (tieta i germana) així com també refereix la germana gran i el cunyat qui conformen el cercle més íntim, format per *"las personas que me merecen"*; les amigues que ha fet al nou centre però amb qui no manté relació més enllà també les considera dignes de participar del seu cercle de relacions, encara que és una relació poc intensa i encara poc treballada; les educadores (del anterior i del nou centre) així com les monitores del transport que utilitza per a desplaçar-se del centre a casa -al viure fora del nucli del centre- a les que considera molt importants per a ella i en qui manté confiança *"les explico todo lo que me pasa y me ayudan con lo que me dicen"* també formen part del cercle de persones importants per a ella; fora de l'entitat no compta amb persones properes per el moment, tot i que la ubicació del servei considera que li ha permès *"conocer a mucha más gente, tanto a compañeros con los que no me trataba antes y por los que me siento querida (...) como gente del pueblo que ahora vemos todos los días, con los que hacemos Zumba, con los que comemos en el centro cívico o personas que vienen como voluntarias a ayudarnos aquí"* en algunes de les activitats.

A través del [Qüestionari de Satisfacció](#)²⁶, s'obté informació més concreta en referència a l'Autodeterminació, en la que es pot valorar un canvi positiu amb la implementació de la PCP i el canvi de centre del Subjecte 3 a qui el coneixement de més recursos comunitaris li està permetent obrir-se a més possibilitats socials; però en la seva rutina diària es detecta com no es desplaça autònomament per l'entorn més proper -sempre ho fa acompanyada de l'educadora del centre o de la tieta-; i com tampoc utilitza els transports públics ni és capaç de prendre decisions quotidianes (triar la roba, comprar) per si mateixa, encara que si considera que es té en compte la seva opinió alhora de decidir sobre allò que li incumbeix.

I pel que fa als Drets, a l'Escala GENCAT ja es va detectar una disminució de la puntuació, explicada -com ja hem referit- per la realització d'una incapacitació legal

---

²⁵ Veure pàgina 79. Annex 3: Subjecte 3

²⁶ Veure pàgina 80. Annex 3: Subjecte 3

en el marge d'aquests dos anys entre una escala i l'altra (*informació coneguda a través de l'educadora referent). Tot i això, coneixem a través del Qüestionari de Satisfacció com el Subjecte 3 és coneixedor dels drets humans amb què si compta i considera que aquells més quotidians -dret al respecte a la privacitat, dret a participar en la vida cultural o dret a la igualtat de tracte- se li respecten.

A mode de conclusió de l'anàlisi de la informació i dels resultats, s'observa com el canvi de centre i la implementació de la PCP generen en tots els participants la percepció de rebre una atenció personalitzada, es noten més acompanyats pels suports oferts des del centre; així com tots ells detecten beneficis i perceben major benestar amb l'aproximació a la comunitat, amb la coneixença i utilització de més recursos i l'oportunitat de participar d'activitats més variades i la major relació amb les persones que componen l'entorn. Per contra, tots ells parlen d'haver "perdut" o d'haver-se vist allunyats d'amistats amb qui ara no comparteixen rutina; afectant això en dos dels casos en la pèrdua d'amistats amb qui ara no tenen tantes possibilitats de veure's i en conseqüència, la disminució en algun cas de les activitats d'oci que abans compartia en el temps lliure.

CONCLUSIONS I CONSIDERACIONS FINALS

Les evidències que s'han mostrat en l'apartat anterior -Anàlisi de la Informació- demostren que el canvi en el model d'atenció en el col·lectiu amb DI permet a la persona protagonista desenvolupar un major benestar personal en relació a l'atenció rebuda però també generar una satisfacció amb la pròpia vida, amb les activitats que es realitzen i amb l'entorn que l'envolta.

El canvi de model atencional, passant de l'objectiu rehabilitador a un objectiu més social i comunitari centrat en la persona augmenta la percepció del propi subjecte de què es té en compte la seva opinió, que és capaç de realitzar tries en les activitats que conformen el seu pla individual i això li pot comportar un plus de motivació personal, encara que no n'és garantia, així com un major grau d'autodeterminació en la pròpia vida.

A més, la reconversió dels serveis ocupacionals i la seva integració en la comunitat incrementa el nombre de recursos comunitaris en els quals participa i es relaciona la persona amb DI, potenciant d'aquesta manera un apropament a la societat, un augment en l'autonomia del subjecte en els desplaçaments i en l'ús dels serveis comunitaris i en el nombre d'interrelacions amb persones d'altres col·lectius, afavorint i desenvolupant d'aquesta manera una major inclusió social.

La PCP genera més possibilitats d'inclusió a l'oferir la utilització de més recursos a la persona, en facilitar la relació amb més persones de l'entorn proper al servei; sabem que s'haurà de donar un temps prudencial d'adaptació a la nova situació per part dels protagonistes i que s'hauran de tenir en compte les possibilitats particulars de cada persona: els recursos econòmics amb què compten, la sensibilització, conscienciació i acceptació de l'entorn per la persona i el col·lectiu amb DI en general, la facilitat d'adaptació, la voluntat i motivació personal del subjecte per participar de l'entorn en el seu temps lliure i extrapolar els aprenentatges a la vida en general, així com les circumstàncies i facilitats familiars o personals de cada moment per fer possible el canvi. Aquests elements singulars afectaran el desenvolupament i a la generalització de la PCP en la vida del protagonista i li permeten en major o menor grau una millora en el nivell de qualitat de vida.

En referència als **Objectius** proposats a l'inici de la recerca, es pot considerar que l'OE1²⁷ ha estat validat amb l'execució del procés de recerca descrit en l'apartat *Metodologia i Disseny del procés de recerca* i evidenciat en l'apartat *Anàlisi de la Informació* on queda demostrat que es donen els avantatges del canvi de model en els 3 subjectes de mostra, encara que no en un mateix grau ni tots els canvis en tots ells.

Pel que fa al OE2²⁸ també es pot donar per validat a l'existir una clara congruència i sintonia entre les funcions de l'Educació Social que desenvolupa accions socioeducatives amb la finalitat de *“millorar les condicions socials i culturals de la ciutadania, aconseguir majors nivells de benestar i qualitat de vida, així com compensar els efectes generats per les situacions d'exclusió i/o marginació social”* (ASEDES, 2007: 33) i els objectius i finalitats de la Planificació Centrada en la Persona i el paper de l'educador en el seu desenvolupament, qui com ja hem referit exerceix una funció facilitadora, d'acompanyament i de suport de la persona amb DI, la veritable protagonista del procés. El paper de l'Educació Social en el procés serà el mateix que demanda la PCP, ser un suport, un acompanyant de la persona, un facilitador de les eines necessàries per a una inclusió social.

Validats els dos objectius específics, podem concloure que l'OG²⁹ ha estat també validat; així com s'han obtingut resultats durant la recerca que demostren la hipòtesi de partida que ens plantejàvem a l'inici del camí.

Podem concloure per tant, que en els casos que hem desenvolupat en la nostra investigació s'evidencien canvis a diferents nivells i diferents dimensions, i sempre en sintonia amb les circumstàncies personals de cadascun dels subjectes; la PCP és una eina que es desenvolupa, que està en construcció, i com a tal mai

---

²⁷ Objectiu Específic 1: *Realitzar una recerca entre el col·lectiu amb discapacitat intel·lectual usuari d'un servei de teràpia ocupacional on s'ha posat en marxa la reconversió cap al model d'atenció centrat en la persona per tal de conèixer si els avantatges de l'actual model han produït un canvi a nivell d'inclusió social, en l'autodeterminació i en el respecte i consideració dels drets, així com si ha generat beneficis i satisfacció en la vida d'aquestes persones.*

²⁸ Objectiu específic 2: *Conèixer les funcions específiques de la educació social en l'atenció i integració social i comunitària de les persones amb discapacitat intel·lectual per tal de comprovar una possible sintonia entre la metodologia centrada en la persona i l'educació social.*

²⁹ Objectiu General: *Mostrar el canvi d'orientació del centre ocupacional, comprovant com el model d'atenció centrat en la persona i la comunitat permet a l'usuari protagonitzar el propi procés d'inclusió comunitària, que li ofereix una millora en el benestar personal i social, tot explorant i evidenciant les possibles aplicacions de la disciplina de l'educació social en aquest procés.*

acaba de ser definitiva; per tant, valorant el temps que porta en marxa la seva implementació, encara té molt camí per recórrer en un futur a curt i a llarg termini. Per aquest motiu, serà un bon argument per al futur, desenvolupar un seguiment a cadascun dels subjectes de la mostra per poder conèixer amb perspectiva en els pròxims anys quina ha estat l'evolució en cada cas, com ha incrementat o no la participació de l'entorn i dels suports de cada persona en la PCP individual i, especialment conèixer com les àrees d'Autodeterminació, Inclusió Social i Drets han prosperat o pel contrari s'han retret.

BIBLIOGRAFIA

MATERIAL DE REFERÈNCIA

- ASEDES. (2007). *Documents professionalitzadors*. Barcelona: Associació Estatal de Educación Social.
- Centro de Documentación y Estudios SIIS (2011). *Buenas prácticas en la atención a personas con discapacidad*, Colección Vivir Mejor. Planificación Esencial del Estilo de Vida. Diputación Foral de Álava.
- Cuervo Rodríguez, T. et al. (2017). Efectos y Beneficios de la Planificación Centrada en la Persona (PCP) en las personas adultas con discapacidad intelectual, en las organizaciones y en la comunidad. Estado de la cuestión. *Siglo Cero: Revista española sobre discapacidad intelectual*, vol. 48 (2), nº 262, abril-junio, pp. 25-40.
- Fundació Ampans (2016). *Ampans 50 anys. Valors amb Història*. Santpedor: Serveis d'Arts Gràfiques AMPANS.
- Lunt, J. i Hinz, A. (eds.) (2014). *Formación y prácticas de la planificación centrada en la persona -Una perspectiva europea. Experiencias del proyecto "Nuevos caminos hacia la inclusión"*. Madrid: FEAPS.
- Mansell, J. i Beadle-Brown, J. (2010). Desintitucionalización y vida en la comunidad. Declaración del Grupo de Investigación sobre Política y Práctica Comparativas, de la Asociación Internacional para el Estudio Científico de las Discapacidades Intelectuales (IASSID). A *Zerbitzuan*, nº 49, pp.137-146.
- Martínez Rueda, N. (2007). La necesaria actualización de los Centros Ocupacionales. *Zerbitzuan: Revista de servicios sociales*, 42, pp.45-56.
- Palacios, A y Romañach, J. (2008). El modelo de la diversidad: una nueva visión de la bioética desde la perspectiva de las personas con diversidad funcional (Discapacidad). A *Intersticios: Revista sociológica de Pensamiento crítico*, Vol 2 (2), pp.37-47.
- Pallisera Díaz, M. (2011). La planificación centrada en la persona (PCP): una vía para la construcción de proyectos personalizados con personas con discapacidad intelectual. A *Revista Iberoamericana de Educación*, nº 56(3). Recuperat de <https://rieoei.org/RIE/article/view/1516>
- Robertson, J.; Emerson, E. et al. (2007). El impacto de la PCP en las personas con discapacidad intelectual en Inglaterra: Un resumen de hallazgos. Traduit per

- Fabián Sainz a *Siglo Cero: Revista Española sobre discapacidad*, vol. 38, nº 223, pp.5-24.
- Shalock, R.L. I Verdugo, M.A. (2003). *Calidad de vida: manual para profesionales de la educación, salud y servicios sociales*. Madrid: Alianza Editorial.
- Urizarna, S. et al. (2015). *Evidenciando el impacto de la PCP y los Grupos de Autogestores, en la Calidad de Vida de los usuarios de un Centro de Atención Diurna*. IX Jornadas Científicas Internacionales de Investigación sobre Personas con Discapacidad, 10 de enero, Salamanca.
- Verdugo Alonso, M.A. (2004). *Calidad de Vida y Calidad de Vida Familiar*. Comunicació presentada al *II Congreso Internacional de Discapacidad Intelectual: Enfoque y realidad: un desafío*, 23-25 septiembre, Medellín (Colombia).
- Verdugo, M.A., Arias, B., Gómez L.E. y Schalock, R.L. (2008). *Escala GENCAT. Formulari de l'Escola Gencat de Qualitat de Vida*. Departament d'Acció Social i Ciutadania. Generalitat de Catalunya. Recuperat de: inico.usal.es/documentos/EscalaGencatFormularioCAT.pdf

LEGISLACIÓ

- Decret 279/1987, del 27 d'agost, pel qual es regulen els Centres Ocupacionals per a Disminuïts. http://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa/?documntId=24014&action=fitxa
- Espanya (2006). *Ley 39/2006 de Promoción de la Autonomía personal y Atención a las personas en situación de dependencia (LAPAD)*, de 14 de desembre 2006. BOE, núm. 299.
- Espanya (2013). *Reial decret legislatiu 1/2013 que aprova la Llei general de drets de les persones amb discapacitat i de la seva inclusió social*, 29 de novembre de 2013. BOE, suplement en llengua catalana al núm. 289.
- Nacions Unides (2006). *Convenció de drets de les persones amb discapacitat*. <http://www.un.org/disabilities/documents/convention/convoptprot-s.pdf>

MATERIAL DOCENT DE LA UOC

- Canimas Brugué, J. (2011). *Ètica aplicada a l'Educació Social*. Barcelona: Editorial UOC: Material docent de la UOC.

- Cassany, D. (2007). *Esmolar l'eina: Guia de redacció per a professionals*. Barcelona: Editorial Empúries. Biblioteca Universal.
- Pié Balaguer, A. (coord.) *Dependència i educació per a l'autonomia*. Barcelona: Editorial UOC. Material docent de la UOC.
- Planella Ribera, J. (coord.) (2011). *Acció socioeducativa i diversitat funcional*. Barcelona: Editorial UOC. Material docent de la UOC.
- Planella Ribera, J. (2016). *Acompañamiento Social*. Barcelona: Editorial UOC. Laboratorio de Educación Social. Material docent de la UOC.
- Sancho, J. (2016). *Com escriure i presentar el millor treball acadèmic. Guia pràctica per a estudiants i professors*. Vic: EUMO Editorial.
- Torrens Bonet, R. (2011). Capítol 19: L'atenció a les persones amb discapacitat (pp.375-410). A: Pelegrí Vilaña, X. (ed.) *Els serveis socials a Catalunya. Aportacions per al seu estudi*. Universitat Rovira i Virgili: Lleida.
- Vilanou, C. i Planella, J. (coords.) (2010). *Història de l'Educació Social*. Barcelona: Editorial UOC. Material docent de la UOC.

WEBGRAFIA

<http://www.acpgerontologia.com/>

L'atenció centrada en la persona, descripció i aplicació.

<http://www.plenainclusion.org>

Qué es discapacidad intelectual. Lectura fàcil. Plena Inclusión.

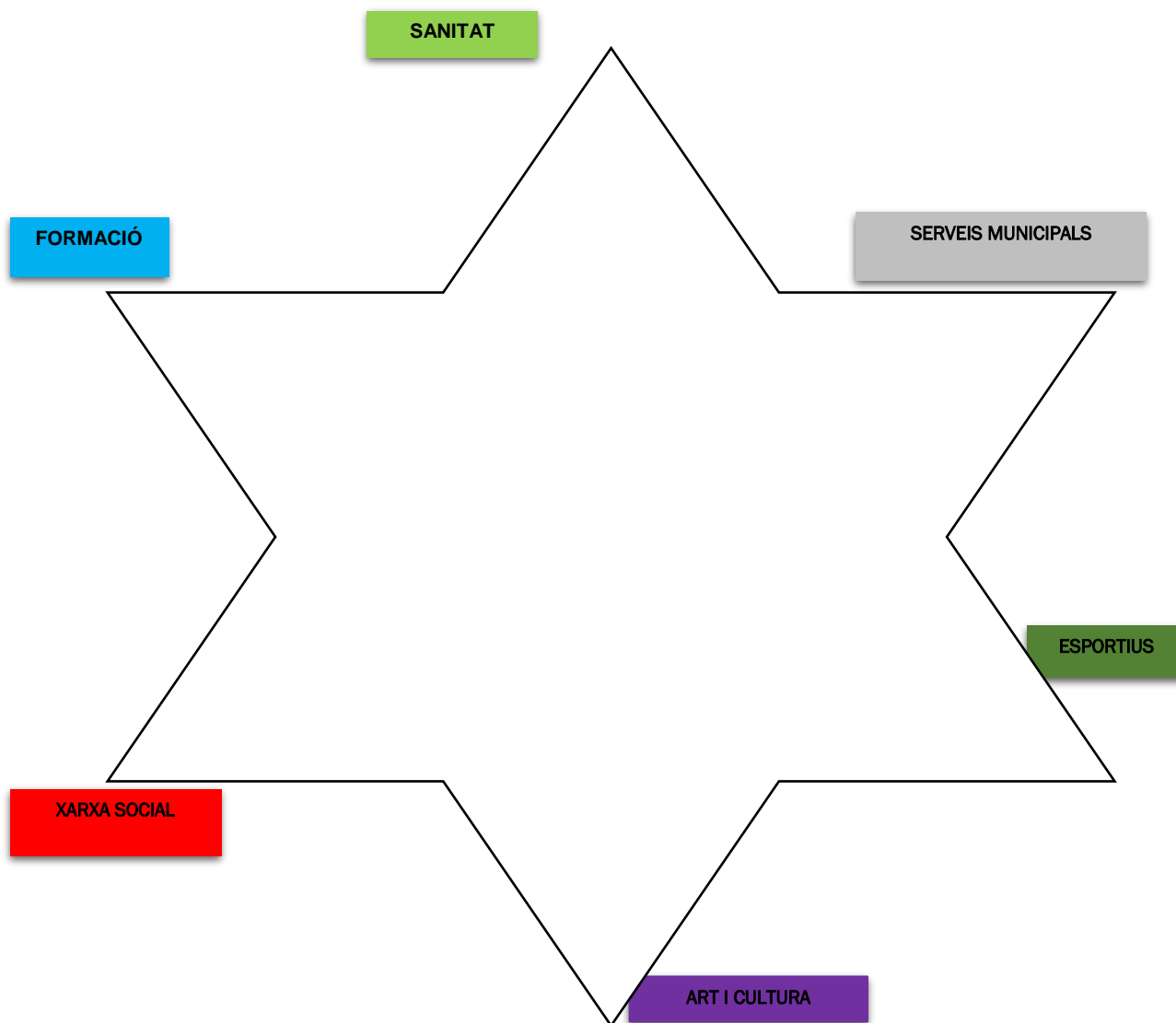
<http://www.tercersector.cat/activitats/estrategia-com3/estrategia-com3>

Presentació i explicació de l'Estratègia COM3, estratègia aplicada i posada en pràctica des de la Taula del Tercer Sector i per les entitats que la integren per tal de reconvertir el model d'atenció des d'aquestes entitats als col·lectius amb risc social.

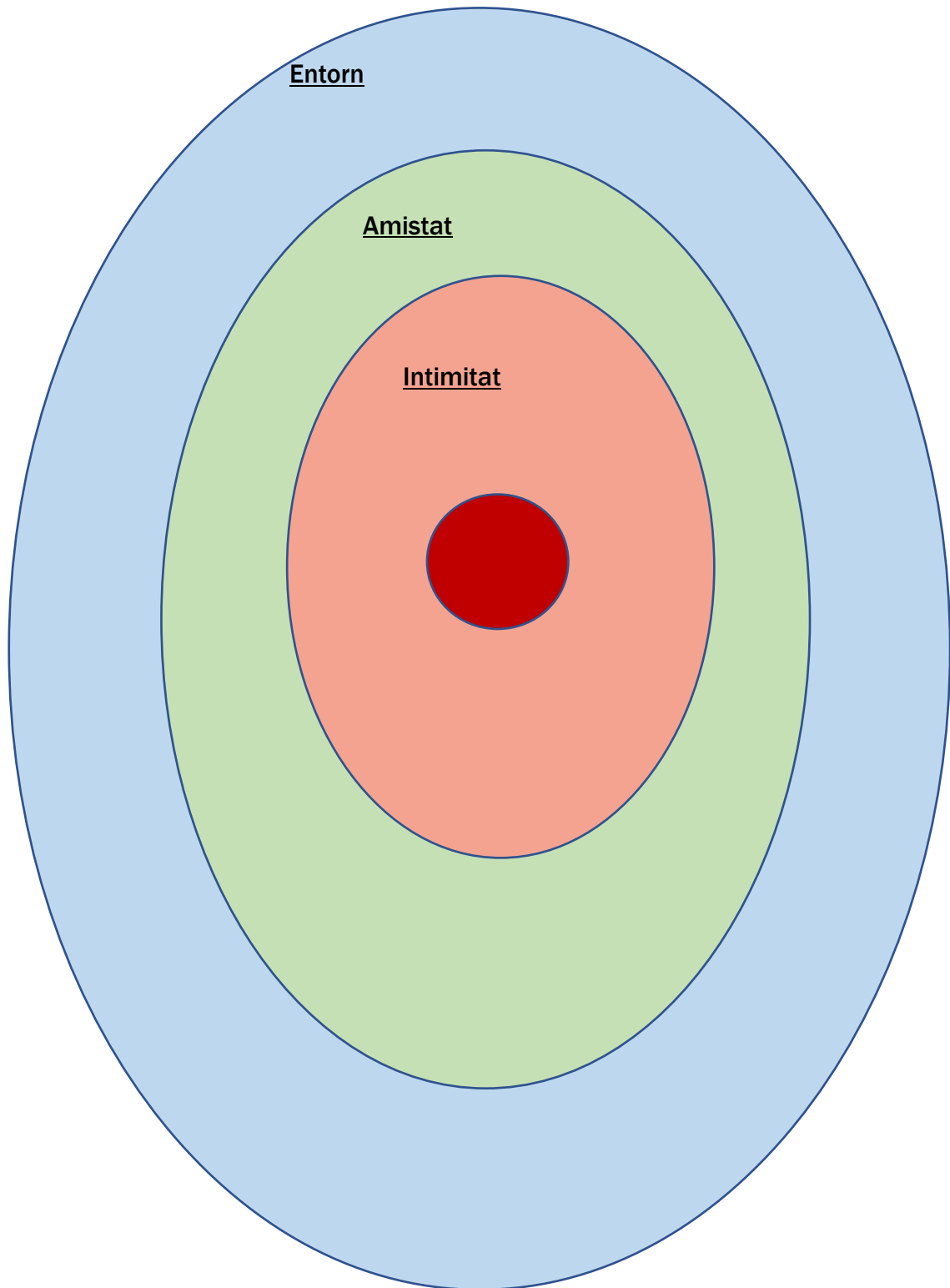
ANNEXOS

ANNEX 1: Eines d'obtenció d'informació

MAPA DE COMUNITAT

CERCLE DE RELACIONS

LA MEVA HISTÒRIA

QÜESTIONARI DE SATISFACCIÓ

• AUTODETERMINACIÓ

Utilitzo el transport públic jo sol/a? Quin tipus (tren, taxi, Autobús, metro)? Amb quina freqüència? En quines ocasions?	
Decideixo qui entra en els meus espais privats (habitació, lavabo, etc.)?	
A casa meva compten amb la meva opinió alhora de decidir coses? Proposo activitats i es duen a la pràctica? Jo trio i decideixo quines activitats fer en el temps lliure?	
Jo trio la roba que m'he de comprar? Decideixo què em poso cada dia?	
Sóc capaç de prendre decisions importants sobre aspectes de la meua vida? Valoro les conseqüències?	

• DRETS

Em permeten participar en el disseny del meu pla individual? M'expliquen coses sobre les activitats del meu pla individual?	
Respecto la propietat i els drets d'altres persones?	
Les persones del meu entorn respecten la meua intimitat (truquen a la porta, etc.)?	
Tinc un lloc on puc estar sol si vull?	
Algú agafa les meves coses sense permís?	
Les meves monitores expliquen a altres persones les coses que jo els hi explico sobre la meua vida?	
Conec els meus drets? Me'ls han explicat?	

• **BENESTAR EMOCIONAL**

Sento que estic trist o que tinc ganes de plorar? En quines ocasions? Per quins motius em sento així?	
Em sento sense ganes de fer res? Et passa sovint? Quan?	
Em trobo massa nerviós o intranquil? En quines ocasions?	
Tinc problemes de comportament? En quines ocasions?	
M'agradaria canviar la meua vida? Què m'agradaria que passes? Quines coses no m'agraden d'ella? Quines coses sí?	
Disfruto amb les coses que faig? Quines coses m'agraden més? Quines no m'agrada fer?	
Puc dir que em sento satisfet amb el canvi de centre? Em sento més a gust que abans? Trobo a faltar alguna cosa? Quines coses m'agraden més del canvi; en què crec que ha millorat la meua vida?	

• **INCLUSIÓ SOCIAL**

Participo en converses amb altres persones sobre temes que m'interessin?	
Vaig a llocs del meu barri i/o poble sense problemes? Amb quina freqüència? Amb qui vas?	
Amb el canvi de centre he conegut llocs del poble/ barri on abans no hi anava i ara sí? M'hi trobo bé anant-hi? He conegut noves persones?	
Tinc un grup d'amics? Quedem sovint? Quines activitats fem? Em sento inclòs, a gust, dins del meu grup d'amics?	
Tens amics de fora d'AMPANS?	

Rebo els suports i ajudes que necessito per a fer bé la meva feina?	
Hi ha sempre persones disposades a ajudar-me quan ho necessito? Puc comptar amb persones que m'ajuden en la meva vida diària?	
M'ho diuen quan faig les coses bé? I quan no les faig bé?	
Les persones del meu entorn tenen una imatge bona de mi?	

• **DESENVOLUPAMENT PERSONAL**

Tinc un programa individual adaptat a allò que jo vull fer?	
Estic aprenent coses que em fan ser més independent i valdre'm per mi mateix? Quines coses?	
Sé resoldre problemes per mi mateix?	
Em faig càrrec dels meus propis diners? Sóc responsable i els gasto en allò que dec?	

• **RELACIONS INTERPERSONALS**

Tinc o he tingut parella? Quant de temps? Diria que sóc una bona parella? N'estic pendent?	
Tinc amics que m'escolten quan tinc algun problema?	
Expresso les meves emocions i sentiments davant els meus amics i/o familiars?	
Em porto bé amb els meus companys del centre? Tinc conflictes amb ells? Per quins motius?	
Tinc bona relació amb persones de diferents edats?	
A la majoria de persones els hi agrada estar amb mi?	
Intento mantenir el contacte amb aquelles persones que	

estimo però que no veig sovint? A través de quin canal?	
---	--

• **BENESTAR MATERIAL**

Tinc diners per a comprar les coses que necessito? Estalvio per poder comprar regals, roba, etc.?	
A casa meva em sento còmode, s'hi està a gust? Trobo a faltar alguna cosa per sentir-m'hi millor?	
Al CO estic a gust, còmode? L'espai m'agrada?	
Tinc accés a informació (internet, televisió, diaris)? És fàcil per a mi accedir a utilitzar internet o un mòbil?	
Tinc les coses que necessito per desenvolupar els meus hobbies?	
Tinc allò necessari per a viure dignament? Què em falta?	
Disposo dels serveis i suports que necessito?	

• **BENESTAR FÍSIC**

Descanso lo suficient? Dormo bé?	
Tinc bons hàbits d'higiene?	
Quan no em trobo bé, li dic a algú?	
Prenc la medicació que em recepten? Estic content amb l'atenció que rebo dels serveis de salut? Em faig revisions mèdiques?	

ANNEX 2: Nota explicativa subjectes participants, Carta explicativa famílies i Consentiments informats (tutors legals, professionals i subjectes participants no incapacitats)

NOTA EXPLICATIVA SUBJECTES PARTICIPANTS

Benvingut/da: Primer de tot moltes gràcies per voler parlar amb mi durant aquesta estona; el que tu em diguis m'ajudarà molt per a un treball de la universitat que estic fent però també serà d'utilitat per ajudar-te a tu a millorar la teva vida. Tot allò que apuntem durant aquesta estona segur que ens serà de molta utilitat; no et posis nerviós/a i sobretot digues el que realment pensis i sentis, tot estarà ben dit i no hi ha respostes correctes o incorrectes.

Estem aquí per parlar una mica del teu moment actual; durant aquesta estona et faré unes preguntes per conèixer el teu entorn, com és la teva vida, quines activitats fas al llarg del dia, quines t'agradaria fer, quines has fet i trobes a faltar, què fas els caps de setmana o en les vacances, etc.

També parlarem sobre les persones a qui t'estimes, aquelles que són importants per tu i totes aquelles amb qui comparteixes coses en el dia a dia. Estarem parlant una estona avui i un dia que concretarem quan acabem, si hi ha alguna cosa que no entenguis no tinguis vergonya en demanar-m'ho i si hi ha alguna pregunta que no vulguis contestar, no passa res.

Al final de la conversa també et passaré un qüestionari que hauràs de contestar, veuràs que és molt senzill i també t'ajudaré en allò que no entenguis.

Tens algun dubte? Doncs comencem!

CARTA INFORMATIVA TUTORS LEGALS SUBJECTES PARTICIPANTS I PROFESSIONALS

Benvolgut/da,

El meu nom és Judit Vázquez, sóc estudiant d'últim curs del Grau d'Educació Social de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC) alhora que treballadora d'AMPANS. Amb motiu de l'elaboració del Treball Final de Grau titulat "*La persona com a centre de tot: la reconversió dels centres ocupacionals*" estic realitzant una recerca per tal de conèixer quins han estat els canvis generats en les persones usuàries dels serveis ocupacionals de l'entitat amb l'apropament a la comunitat d'aquests serveis.

Per tal de conèixer els canvis produïts en les persones usuàries és necessari parlar amb elles i saber la seva opinió i percepció personal; per això us demano la vostra col·laboració.

Heu de saber que la participació és totalment voluntària, i que les dades personals de les persones entrevistades no seran difoses, respectant totalment la privacitat dels participants.

A continuació trobareu el Full de Consentiment Informat que haureu de retornar degudament omplert i signat com a requisit per a participar de la investigació.

Molt atentament i agraïda,

Judit Vázquez Moyano.

CONSENTIMENT INFORMAT PARTICIPANTS DE LA RECERCA

Jo, ... (nom i cognoms
complets) com a tutor legal de .....
(nom i cognoms del vostre fill/a o familiar) autoritzo i dono el meu
consentiment perquè participi en el procés de recerca del TFG “La persona
com a centre de tot: la reconversió dels centres ocupacionals” dut a terme
per Judit Vázquez Moyano, estudiant del Grau d’Educació Social a la UOC.

Declarant que he estat informat/da de la finalitat de l’estudi i coneixent que
la participació és totalment voluntària, així com que les dades personals del
meu fill/a o familiar no seran difoses, mantenint la privacitat d’aquest en
tot moment.

....., ... **de Maig del 2018**

Signatura: _____

CONSENTIMENT INFORMAT PROFESSIONALS PARTICIPANTS DE LA RECERCA

Jo, ... (nom i cognoms complets) com a monitor referent de la persona participant de la recerca dono el meu consentiment per a participar en el procés de recerca del TFG *“La persona com a centre de tot: la reconversió dels centres ocupacionals”* dut a terme per Judit Vázquez Moyano, estudiant del Grau d’Educació Social a la UOC.

Declarant que he estat informat/da de la finalitat de l’estudi i coneixent que la participació és totalment voluntària, així com que les meves dades personals no seran difoses, mantenint la meva privacitat en tot moment.

....., ... **de Maig del 2018**

Signatura: _____

CONSENTIMENT INFORMAT PARTICIPANTS DE LA RECERCA

Jo, ... (nom i cognoms complets) dono el meu consentiment per a participar en el procés de recerca del TFG “La persona com a centre de tot: la reconversió dels centres ocupacionals” dut a terme per Judit Vázquez Moyano, estudiant del Grau d’Educació Social a la UOC.

Declarant que he estat informat/da de la finalitat de l’estudi i coneixent que la participació és totalment voluntària, així com que les meves dades personals no seran difoses, mantenint la meva privacitat en tot moment.

....., ... **de Maig del 2018**

Signatura: _____

ANNEX 3: Resultats de les eines d'obtenció d'informació

Subjecte 1

LA MEVA HISTÒRIA

El Subjecte 1 té 21 anys, viu a Sant Joan amb la seva mare i els seus 2 germans: un de més gran (24) i un altre de més petit (13).

Va viure a S. fins als 6 anys, després van estar vivint durant un breu espai de temps (6 mesos) a Manresa per traslladar-se definitivament a Sant Joan. A l'escola pública del poble va cursar la primària i després va passar a l'institut on va cursar la ESO. Durant la seva estada a l'institut els companys li van fer *bullying* i fruit d'això el Subjecte 1 ha desenvolupat el que ell anomena "miedo a los adolescentes".

Els seus pares es van divorciar durant aquesta etapa; el seu germà gran va començar a tenir problemes de relació amb el seu pare que després van passar-li a ell també; el seu pare i la parella del pare no el tractaven bé i com a conseqüència va començar a presentar problemes d'insomni, d'ansietat i de somnambulisme. Llavors va deixar de visitar al seu pare i des de llavors s'ha mantingut més estable i tranquil.

Als 17 anys va començar a anar a Ampans, primer a l'escola on hi va cursar PATT (programa de transició al treball) durant 3 anys; als 20 anys va passar al Centre Ocupacional La Llum on hi va estar durant un curs i al següent ha començat al CO Sant Joan.

Durant el curs que va passar al CO la Llum va provar diferents serveis d'inserció: neteja, CET i el Garden, s'hi va estar 1 mes a cada lloc i va ser el CET el que més l'hi va agradar. El canvi de centre va ser motivat pels problemes econòmics que pateix la família en el moment actual; canviar a un centre ubicat al mateix poble va significar estalviar-se els diners del transport i del menjador; vitals per al delicat moment familiar.

De totes maneres el Subjecte 1 troba coses bones en el canvi de centre:

-El bon tracte que rep; -l'atenció de les monitores; -no haver d'agafar el bus cada dia; -poder dinar a casa cada dia; -millora de l'economia de casa; -se sent millor al poble; -ha conegut noves activitats.

Pel que fa per als desavantatges que troba en el canvi de centre: -el treball que desenvolupa en l'actual centre el troba molt "bàsic"; -el Subjecte 1 sent que pot donar més de si, que està capacitat per a desenvolupar tasques de major complexitat; -hi ha poca gent de la seva edat al centre, on la majoria de la població usuària és gent gran.

Durant l'últim any i gràcies a una trobada amb un antic amic de l'escola ha desenvolupat una creença en Déu molt forta que sent que l'està ajudant a desenvolupar-se com a persona. Aquest amic pertany, juntament amb tota la seva família, a l'església Evangelista a on s'hi ha aprofitat acompanyant al seu amic i on s'hi troba molt a gust. Des del desembre passat hi assisteix amb regularitat 3 dies per setmana i allà ha trobat un cercle d'amics i companys de la seva edat amb qui comparteix estones i jocs. Tot i que a casa seva no son religiosos, la seva mare es mostra contenta amb la religiositat del Subjecte 1; ara surt més de casa, es relaciona amb altres persones de la seva edat que abans no coneixia; a més de sentir-se més centrat amb si mateix, més motivat i capaç de prendre decisions sobre la pròpia vida.

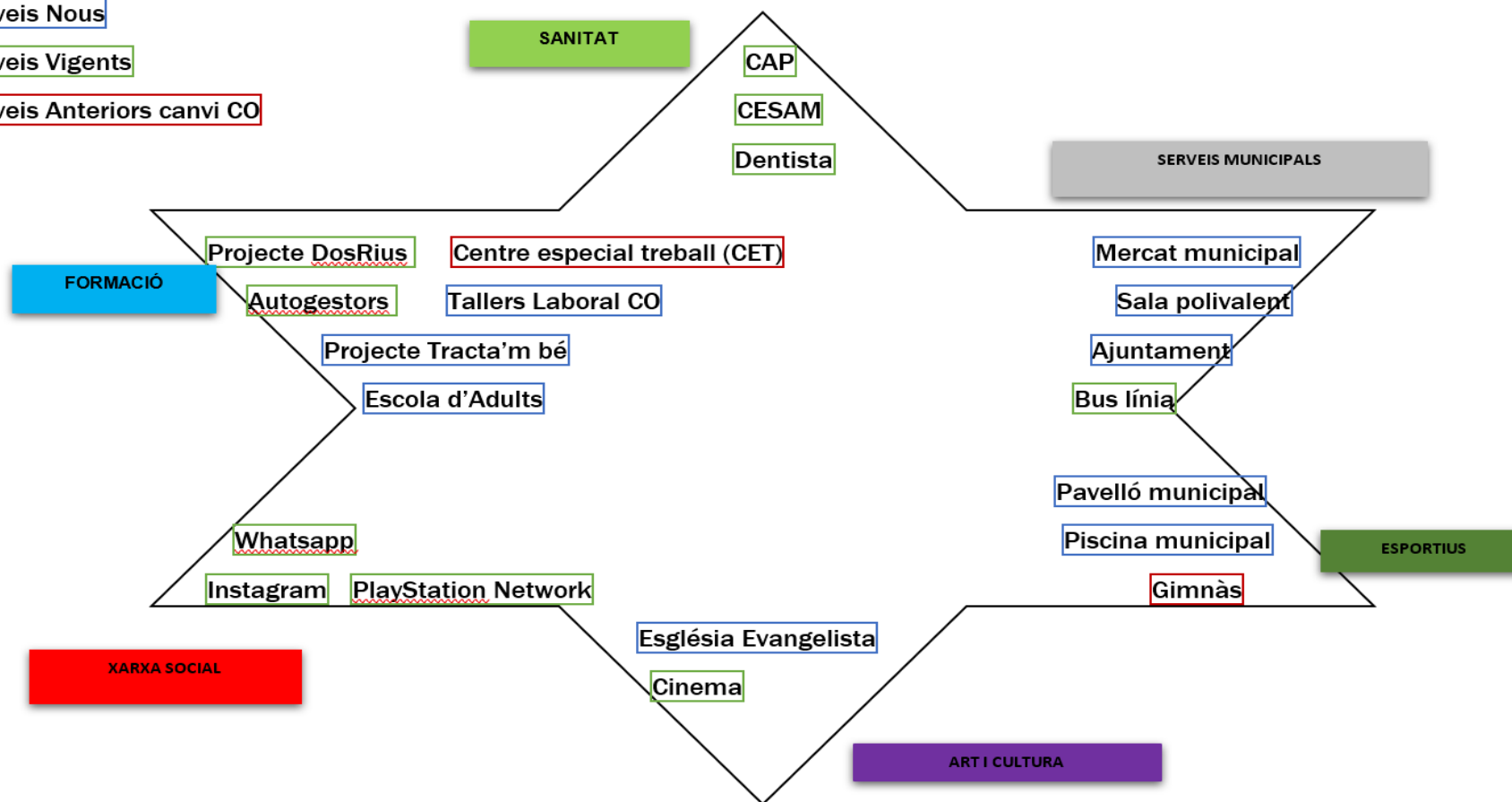
La fita que ara té entre mans és apuntar-se a l'Escola d'Adults per tal d'obtenir el títol d'ESO i poder treballar en un futur; la meta final per al Subjecte 1 és cursar un CFGM d'auxiliar veterinari o d'informàtica.

MAPA DE COMUNITAT

Serveis Nous

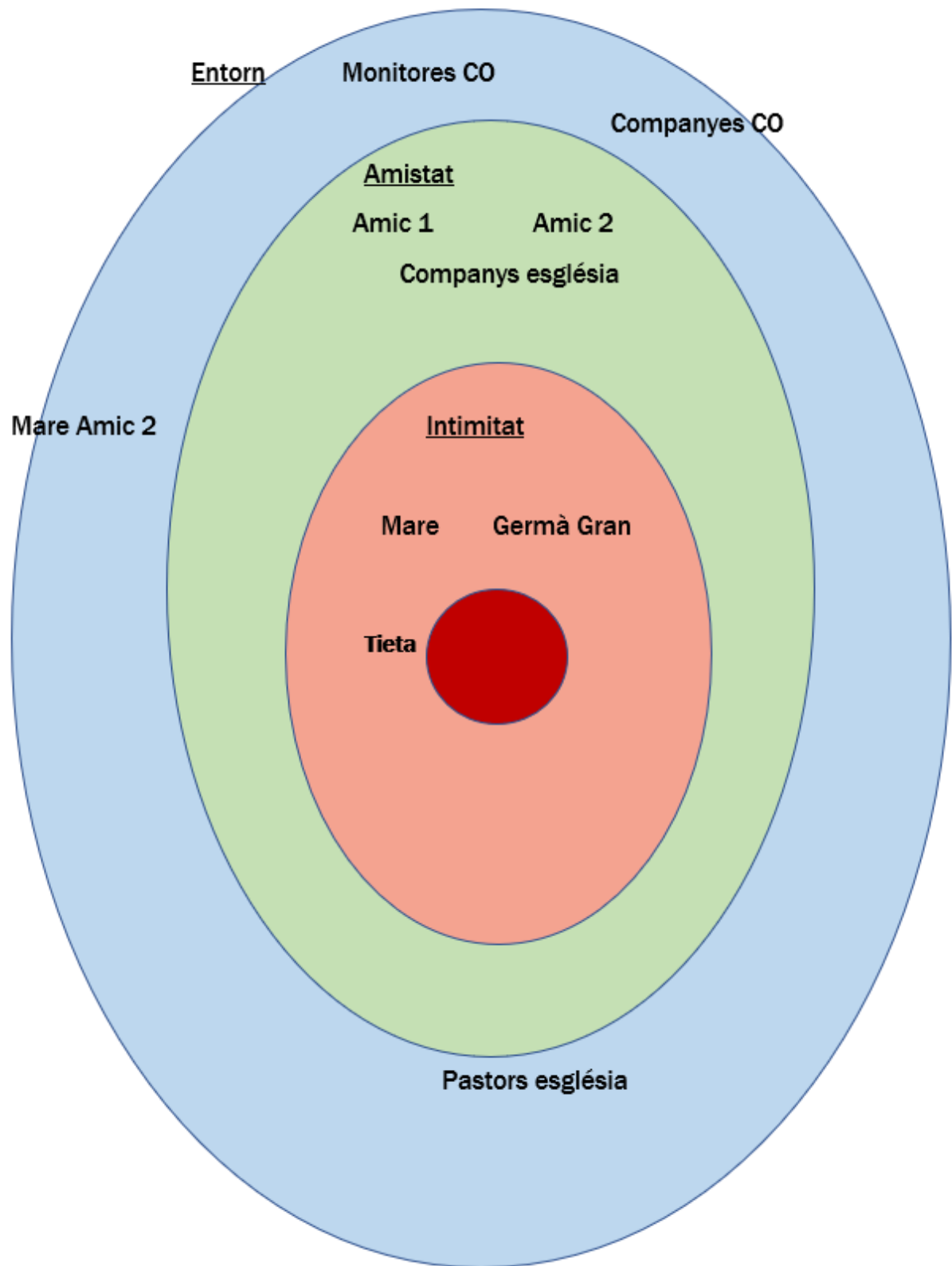
Serveis Vigents

Serveis Anteriors canvi CO

CERCLE DE RELACIONS

QÜESTIONARI DE SATISFACCIÓ

• AUTODETERMINACIÓ

Utilitzo el transport públic jo sol/a? Quin tipus (tren, taxi, Autobús, metro)? Amb quina freqüència? En quines ocasions?	<i>Si, los buses de línea. Cuando voy a Manresa.</i>
Decideixo qui entra en els meus espais privats (habitació, lavabo, etc.)?	<i>Si</i>
A casa meva compten amb la meva opinió alhora de decidir coses? Proposo activitats i es duen a la pràctica? Jo trio i decideixo quines activitats fer en el temps lliure?	<i>Si, mi madre siempre. Mi hermano grande también. Si Si</i>
Jo trio la roba que m'he de comprar? Decideixo què em poso cada dia?	<i>A veces. A veces, porque yo soy muy malo combinando ropa.</i>
Sóc capaç de prendre decisions importants sobre aspectes de la meva vida? Valoro les conseqüències?	<i>Si, la última es la de volver a estudiar. Si que lo pienso.</i>

• DRETS

Em permeten participar en el disseny del meu pla individual? M'expliquen coses sobre les activitats del meu pla individual?	<i>Si, yo elegí las opciones de actividades</i>
Respecto la propietat i els drets d'altres persones?	<i>Si</i>
Les persones del meu entorn respecten la meva intimitat (truquen a la porta, etc.)?	<i>Si</i>
Tinc un lloc on puc estar sol si vull?	<i>Si, mi habitación</i>
Algú agafa les meves coses sense permís?	<i>Si, mi hermano pequeño</i>
Les meves monitores expliquen a altres persones les coses que jo els hi explico sobre la meva vida?	<i>No</i>
Conec els meus drets? Me'ls han explicat?	<i>Si</i>

• **BENESTAR EMOCIONAL**

Sento que estic trist o que tinc ganes de plorar? En quines ocasions? Per quins motius em sento així?	<i>Últimamente no. Hace tiempo cuando tenía problemas con mi padre o cuando lo he dejado con mis parejas.</i>
Em sento sense ganes de fer res? Et passa sovint? Quan?	<i>A veces. De tanto en tanto, cuando por la mañana me levanto o si estoy en casa sin hacer nada.</i>
Em trobo massa nerviós o intranquil? En quines ocasions?	<i>No. La última vez con mi hermano pequeño, porque se tira eructos mientras comemos y no me gusta.</i>
Tinc problemes de comportament? En quines ocasions?	<i>No. Cuando empecé en la escuela de AMPANS sí que hacía tonterías en clase y me hacían salir. Los conflictos que he tenido siempre han sido peleas de insultos, nunca me he pegado con nadie.</i>
M'agradaria canviar la meva vida? Què m'agradaria que passes? Quines coses no m'agraden d'ella? Quines coses sí?	<i>Mi vida actual.... me gustaría no tener las enfermedades que tengo, la discapacidad. Las cosas que si me gustan son los gustos que tengo (me gusta el manga japonés), mi actual comportamiento con los demás, que no juzgo a nadie, que trato bien a las personas.</i>
Disfruto amb les coses que faig? Quines coses m'agraden més? Quines no m'agrada fer?	<i>Si, con la PlayStation, cuando voy a la actividad de jóvenes en la Iglesia. Las cosas que no me gustan son ordenar la habitación, el trabajo actual que tengo.</i>
Puc dir que em sento satisfet amb el canvi de centre? Em sento més a gust que abans? Trobo a faltar alguna cosa? Quines coses m'agraden més del canvi; en què crec que ha millorat la meva vida?	<i>No del todo; allí estaba más cómodo a nivel social. Pero a nivel económico estoy mejor aquí, han mejorado los problemas de dinero de mi madre (...) ahora vamos mejor de dinero en casa porque no hay que pagar el bus y el comedor" Echo de menos a los amigos, trabajar en el CET con los compañeros de allí; tenía una faena que me gustaba. Tengo ventajas aquí: -puedo dormir más, tengo el pueblo más cerca y me siento mejor estando en el pueblo.</i>

• **INCLUSIÓ SOCIAL**

Participo en converses amb altres persones sobre temes que m'interessin?	<i>Si, hablo de Anime, de series, de juegos. En la Iglesia hablamos de futbol, yo no sabía y estoy aprendiendo cosas.</i>
Vaig a llocs del meu barri i/o poble sense problemes? Amb quina freqüència? Amb qui vas?	<i>Si, voy a comprar solo. Doy una vuelta por el pueblo con mi amigo, acompaño a mi hermano pequeño al futbol.</i>
Amb el canvi de centre he conegut llocs del poble/ barri on abans no hi anava i ara sí? M'hi trobo bé anant-hi? He conegut noves persones?	<i>No, ya me los conocía de antes. Si No, ya los conocía.</i>
Tinc un grup d'amics? Quedem sovint? Quines activitats fem? Em sento inclòs, a gust, dins del meu grup d'amics?	<i>Con las compañeras de aquí no quedamos fuera; no tenemos cosas en común y siento que en determinadas conversaciones me apartan.</i>
Tens amics de fora d'AMPANS?	<i>Si, con ellos si me siento bien.</i>
Rebo els suports i ajudes que necessito per a fer bé la meva feina?	<i>Si</i>

Hi ha sempre persones disposades a ajudar-me quan ho necessito? Puc comptar amb persones que m'ajuden en la meva vida diària?	<i>Si</i> <i>Si</i>
M'ho diuen quan faig les coses bé? I quan no les faig bé?	<i>Si</i> <i>Si y me regañan.</i>
Les persones del meu entorn tenen una imatge bona de mi?	<i>Si, mi amigo 2 me dice que soy un ejemplo para él.</i>

• **DESENVOLUPAMENT PERSONAL**

Tinc un programa individual adaptat a allò que jo vull fer?	<i>Si</i>
Estic aprenent coses que em fan ser més independent i valdre'm per mi mateix? Quines coses?	<i>Si, los Trabajos del ayuntamiento (campaña) y diferentes tareas del centro.</i> <i>Estoy aprendiendo a relacionarme, a moverme por mí mismo.</i>
Sé resoldre problemes per mi mateix?	<i>A veces</i>
Em faig càrrec dels meus propis diners? Sóc responsable i els gasto en allò que dec?	<i>Si</i> <i>Tengo un problema que es que em cuesta un poco ahorrar.</i>

• **RELACIONS INTERPERSONALS**

Tinc o he tingut parella? Quant de temps? Diria que sóc una bona parella? N'estic pendent?	<i>Si, he tenido. He tenido 3 parejas: una de año y medio, otra de 2 semanas y la tercera de 2 años.</i> <i>Estoy muy pendiente, me gusta prestarle mucha atención.</i>
Tinc amics que m'escolten quan tinc algun problema?	<i>Si</i>
Expresso les meves emocions i sentiments davant els meus amics i/o familiars?	<i>Si</i>

Em porto bé amb els meus companys del centre? Tinc conflictes amb ells? Per quins motius?	<i>A veces si, algunas veces no.</i> <i>No tengo conflictos, algunas cositas, pero nada grave; porque son pesados, no paran y no hacen caso.</i>
Tinc bona relació amb persones de diferents edats?	<i>Si</i>
A la majoria de persones els hi agrada estar amb mi?	<i>No lo sé, supongo que si</i>
Intento mantenir el contacte amb aquelles persones que estimo però que no veig sovint? A través de quin canal?	<i>Si, por WhatsApp y también por los juegos de la Play.</i>

• **BENESTAR MATERIAL**

Tinc diners per a comprar les coses que necessito? Estalvio	<i>Poco, pero sí.</i> <i>Me costaría, pero si lo haría.</i>
---	--

per poder comprar regals, roba, etc.?	
A casa meva em sento còmode, s'hi està a gust? Trobo a faltar alguna cosa per sentir-m'hi millor?	<i>Si</i>
Al CO estic a gust, còmode? L'espai m'agrada?	<i>Si, se está bien</i>
Tinc accés a informació (internet, televisió, diaris)? És fàcil per a mi accedir a utilitzar internet o un mòbil?	<i>Si, se me dan muy bien y las domino.</i>
Tinc les coses que necessito per desenvolupar els meus hobbies?	<i>Al Salón del Manga, me gusta ir y disfrazarme. Los juegos de la Play que quiero me los regalan por navidad o para mi cumpleaños.</i>
Tinc allò necessari per a viure dignament? Què em falta?	<i>Si, pero me falta tener pareja.</i>
Disposo dels serveis i suports que necessito?	<i>Si.</i>

• **BENESTAR FÍSIC**

Descanso lo suficient? Dormo bé?	<i>Depende, los fines de semana sí. Cada día no, a veces acabo tarde de cenar y después no descanso las horas que quiero. Ahora con la pastilla que me tomo, descanso bien.</i>
Tinc bons hàbits d'higiene?	<i>Si, me ducho, me corto las uñas, me afeito, etc.</i>
Quan no em trobo bé, li dic a algú?	<i>Si, a mi madre o a las monitoras.</i>
Prenc la medicació que em recepten? Estic content amb l'atenció que rebo dels serveis de salut? Em faig revisions mèdiques?	<i>Si Si En teoría si, ahora quiero ir al dentista.</i>

Subjecte 2

LA MEVA HISTÒRIA

El Subjecte 2 té 29 anys i és de S. V.

Viu amb els seus pares i és la petita de 2 germanes. Va néixer a Manresa però sempre ha viscut al poble amb els pares i la germana, fins que aquesta es va independitzar. Al poble va assistir tant a l'escola bressol i a l'escola primària on recorda anar-hi molt contenta, la tractaven molt bé i tenia força amics. Als 12 anys va començar a assistir a l'escola d'educació especial on s'hi està fins als 20 anys; és llavors quan passa al CO La Llum.

Mentre va assistir al CO la Llum, durant 2 cursos fa pràctiques a una escola privada; 2 dies a la setmana anava a les classes dels nens petits a tenir-ne cura.

Als 25 anys fa el canvi de centre i va al CO Canonge; li van proposar des de direcció i a ella li va agradar la idea.

Les coses bones que haver canviat de centre per el Subjecte 2 son: -l'obrador, la cuina, fer barra i sala i els tallers; -els companys també son molt macos, el menjar li agrada molt i les monitores. Ara pot venir sola des de casa seva, agafa els FGC i torna a la tarda en bus de línia.

Les coses dolentes d'haver canviat de CO son: -haver deixat enrere alguns companys i les monitores de l'altre centre.

EL Subjecte 2 és una noia que li encanta l'esport i des de petita s'ha dedicat a diverses modalitats amb grans èxits en moltes d'elles.

Des dels 3 anys esquia i encara avui participa en campionats. Durant l'hivern entrena tots els caps de setmana i ha estat seleccionada per a participar dels Jocs d'Hivern de l'Specials Olympics en diverses ocasions en la categoria de gegant.

Als 7 anys comença a fer Judo i no se'n retira fins a l'adolescència quan ja coneix totes les Katas, obtenint el cinturó negre.

Amb 15 anys comença la gimnàstica rítmica i artística al club de gimnàstica, on participa en campionats d'àmbit català i en els Special Olympics. Va ser voluntat seva apuntar-s'hi i s'ho passa molt bé, els companys li cauen molt bé i també els monitors.

A casa seva s'hi troba molt a gust, allà fa feines de casa i ajuda a la mare en el que li demani. La seva germana es va independitzar fa uns anys i té un nebot d'un any a qui cuida quan la germana li demana, l'entreté, li explica contes i el fa jugar. Sempre li han agradat molt els nens petits i actualment des del centre també van a una escola bressol una tarda a la setmana a ajudar-los.

Al seu poble la coneix tothom i xerra amb els veïns on també hi coincideix al gimnàs, on hi va 4 tardes a la setmana a ballar salsa, zumba i a fer peses.

Els caps de setmana que no està esquiament forma part d'un grup d'amics que surten a sopar, a dinar, que van a karaokes, a la discoteca, al cinema o al teatre i amb qui també han anat a Roses a fer estades. Molts d'aquests amics també assisteixen a AMPANS, encara que algun d'ells treballa fora.

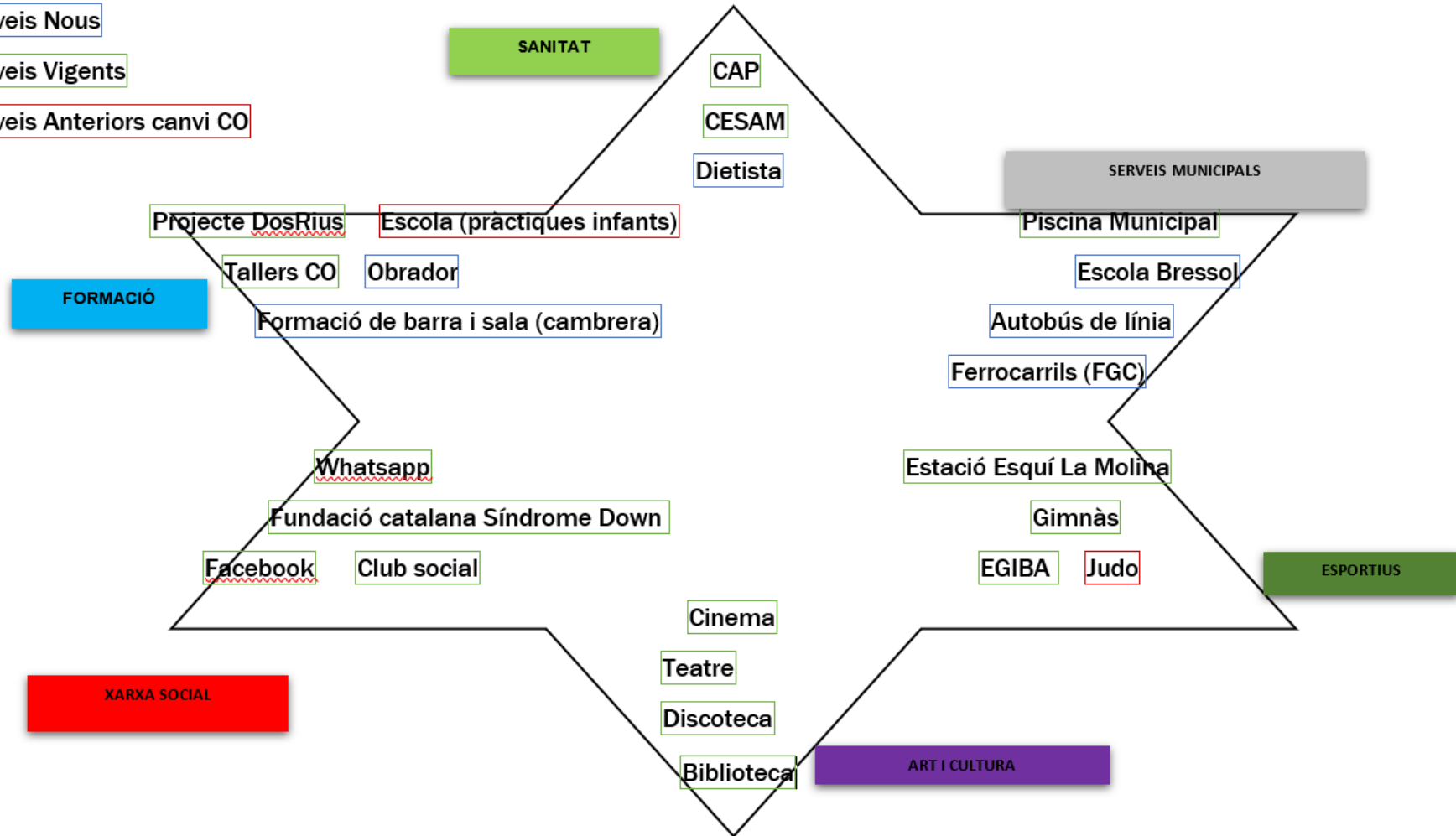
Des de fa alguns mesos assisteix a una dietista perquè la seva mare li va portar i ella n'estava d'acord.

MAPA DE COMUNITAT

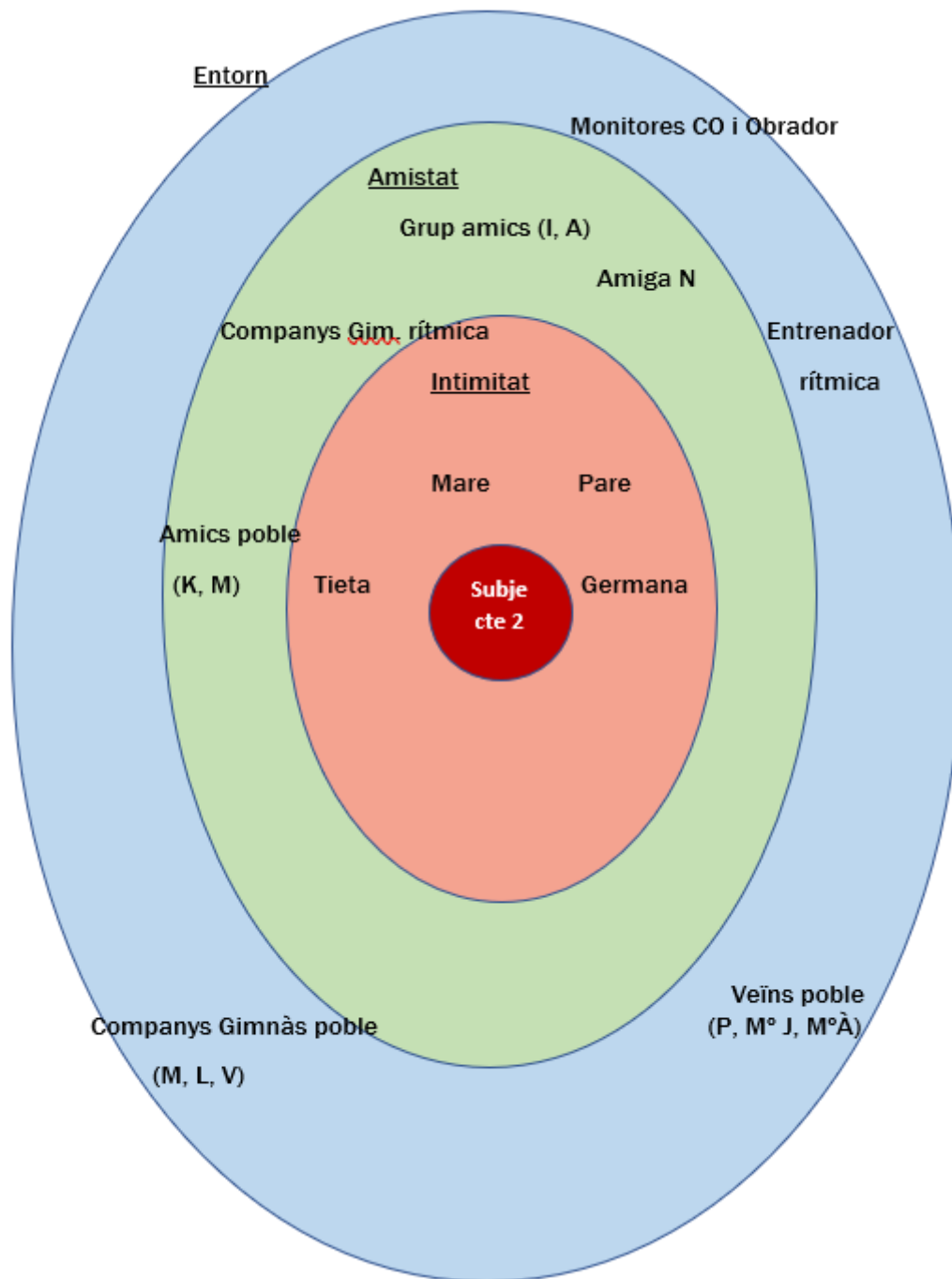
Serveis Nous

Serveis Vigents

Serveis Anteriors canvi CO

CERCLE DE RELACIONS

QÜESTIONARI DE SATISFACCIÓ

• AUTODETERMINACIÓ

Utilitzo el transport públic jo sol/a? Quin tipus (tren, taxi, Autobús, metro)? Amb quina freqüència? En quines ocasions?	<i>Si, el Ferrocarril i el bus de línia Cada dia per a venir al CO i marxar cap a casa</i>
Decideixo qui entra en els meus espais privats (habitació, lavabo, etc.)?	<i>Si</i>
A casa meva compten amb la meva opinió alhora de decidir coses? Proposo activitats i es duen a la pràctica? Jo trio i decideixo quines activitats fer en el temps lliure?	<i>Si, els 2 (pare i mare) em pregunten però decideixen ells. La meva mare em porta tot. Si</i>
Jo trio la roba que m'he de comprar? Decideixo què em poso cada dia?	<i>Entre les 2, però la meva mare. Jo si em faig la maleta per anar al gimnàs</i>
Sóc capaç de prendre decisions importants sobre aspectes de la meva vida? Valoro les conseqüències?	<i>Decideix la mare i jo dic que si</i>

• DRETS

Em permeten participar en el disseny del meu pla individual? M'expliquen coses sobre les activitats del meu pla individual?	<i>Si, la N(la monitora referent) me les ha explicat.</i>
Respecto la propietat i els drets d'altres persones?	<i>Bueno, 2 cops he robat diners; ara els hi demano. No ho tornaré a fer.</i>
Les persones del meu entorn respecten la meva intimitat (truquen a la porta, etc.)?	<i>Si, la meva mare si està al pis de baix m'envia un whatsapp per avisar-me; perquè jo em poso la música i si em crida no la sento.</i>
Tinc un lloc on puc estar sol si vull?	<i>Si</i>
Algú agafa les meves coses sense permís?	<i>A casa no. Aquí els companys també em respecten.</i>
Les meves monitores expliquen a altres persones les coses que jo els hi explico sobre la meva vida?	<i>Si, amb el meu permís.</i>
Conec els meus drets? Me'ls han explicat?	<i>Si, la N m'ho ha explicat.</i>

• BENESTAR EMOCIONAL

Sento que estic trist o que tinc ganes de plorar? En quines	<i>Si a algú li passa algo dolent si.</i>
---	---

ocasions? Per quins motius em sento així?	
Em sento sense ganes de fer res? Et passa sovint? Quan?	<i>No, sempre vull fer algo</i>
Em trobo massa nerviós o intranquil? En quines ocasions?	<i>A vegades, quan alguns companys em molesten o no callen.</i>
Tinc problemes de comportament? En quines ocasions?	<i>Si, he robat i no faig cas a les monitores. Ho faig quan em posen nerviosa.</i>
M'agradaria canviar la meua vida? Què m'agradaria que passes? Quines coses no m'agraden d'ella? Quines coses sí?	<i>No, m'agrada tot. Però m'agradaria treballar en un altre lloc on guanyi més diners. Les coses que menys m'agraden son els metges i també m'agradaria treballar en un altre lloc.</i>
Disfruto amb les coses que faig? Quines coses m'agraden més? Quines no m'agrada fer?	<i>Si. El que més m'agrada és la gimnàstica. El que menys m'agrada és tot el que he de fer per anar a esquiar (llevar-me d'hora, desplaçar-me, etc.)</i>
Puc dir que em sento satisfet amb el canvi de centre? Em sento més a gust que abans? Trobo a faltar alguna cosa? Quines coses m'agraden més del canvi; en què crec que ha millorat la meua vida?	<i>Si, estic més a gust. Trobo a faltar algunes monitories d'allà, alguns companys. Però ara em puc desplaçar sola, he guanyat confiança en mi. Ara no m'acompanya ningú i faig més coses sola.</i>

• INCLUSIÓ SOCIAL

Participo en converses amb altres persones sobre temes que m'interessen?	<i>Si</i>
Vaig a llocs del meu barri i/o poble sense problemes? Amb quina freqüència? Amb qui vas?	<i>Si, cada dia. Però si és de nit, m'acompanyen.</i>
Amb el canvi de centre he conegut llocs del poble/ barri on abans no hi anava i ara sí? M'hi trobo bé anant-hi? He conegut noves persones?	<i>Ja ho coneixia tot, perquè la tieta ja vivia aquí. He conegut noves persones de dins i de fora del centre.</i>
Tinc un grup d'amics? Quedem sovint? Quines activitats fem? Em sento inclòs, a gust, dins del meu grup d'amics?	<i>Si Si Quedem per sortir a la disco, a sopar, a dinar, a celebrar aniversaris, anem al karaoke, al cine o al teatre. Anem amb una monitora.</i>
Tens amics de fóra d'AMPANS?	<i>Si, 2 companys que anaven al cole amb mi i ara anem al gimnàs junts.</i>
Rebo els suports i ajudes que necessito per a fer bé la meua feina?	<i>Si</i>
Hi ha sempre persones disposades a ajudar-me quan ho necessito? Puc comptar amb persones que m'ajuden en la meua vida diària?	<i>Si Si</i>

M'ho diuen quan faig les coses bé? I quan no les faig bé?	<i>Si</i> <i>Si</i>
Les persones del meu entorn tenen una imatge bona de mi?	<i>A vegades si; em diuen que soc simpàtica que soc treballadora, però altres vegades no faig cas.</i>

• **DESENVOLUPAMENT PERSONAL**

Tinc un programa individual adaptat a allò que jo vull fer?	<i>Si</i>
Estic aprenent coses que em fan ser més independent i valdre'm per mi mateix? Quines coses?	<i>Si</i>
Sé resoldre problemes per mi mateix?	<i>A vegades em costa i demano ajuda</i>
Em faig càrrec dels meus propis diners? Sóc responsable i els gasto en allò que dec?	<i>La meva mare els té; però els que em donen me'ls gasto en allò que em diuen.</i>

• **RELACIONS INTERPERSONALS**

Tinc o he tingut parella? Quant de temps? Diria que sóc una bona parella? N'estic pendent?	<i>No, només amics.</i>
Tinc amics que m'escolten quan tinc algun problema?	<i>Si</i>
Expresso les meves emocions i sentiments davant els meus amics i/o familiars?	<i>Tot li pregunto a la meva mare</i>
Em porto bé amb els meus companys del centre? Tinc conflictes amb ells? Per quins motius?	<i>Si, a vegades tenim problemes per culpa meua i altres per culpa d'altres.</i>
Tinc bona relació amb persones de diferents edats?	<i>Si</i>
A la majoria de persones els hi agrada estar amb mi?	<i>Si</i>
Intento mantenir el contacte amb aquelles persones que estimo però que no veig sovint? A través de quin canal?	<i>Si, per telèfon, whatsapp o facebook.</i>

• **BENESTAR MATERIAL**

Tinc diners per a comprar les coses que necessito? Estalvio per poder comprar regals, roba, etc.?	<i>Me'ls dona la mare; jo no estalvio.</i>
A casa meua em sento còmode, s'hi està a gust? Trobo a faltar alguna cosa per sentir-m'hi millor?	<i>Si</i> <i>No</i>
Al CO estic a gust, còmode? L'espai m'agrada?	<i>Si, si</i>

Tinc accés a informació (internet, televisió, diaris)? És fàcil per a mi accedir a utilitzar internet o un mòbil?	<i>Mòbil, la tele, el diari. Si</i>
Tinc les coses que necessito per desenvolupar els meus hobbies?	<i>Si, m'agrada pintar, escoltar música, tinc CD's.</i>
Tinc allò necessari per a viure dignament? Què em falta?	<i>Si</i>
Disposo dels serveis i suports que necessito?	<i>Si</i>

• **BENESTAR FÍSIC**

Descanso lo suficient? Dormo bé?	<i>Si, dormo bé</i>
Tinc bons hàbits d'higiene?	<i>Si</i>
Quan no em trobo bé, li dic a algú?	<i>A la No a les altres monitores. I als pares.</i>
Prenc la medicació que em rezepten? Estic content amb l'atenció que rebo dels serveis de salut? Em faig revisions mèdiques?	<i>Si, Si i si.</i>

Subjecte 3

LA MEVA HISTÒRIA

El Subjecte 3 té 25 anys i viu amb la seva tieta i la seva germana que és usuària del SOI (servei d'ocupació i inserció pertinent als serveis ocupacionals de la mateixa entitat).

Va néixer a Barcelona, però tota la vida ha viscut a V.; primer amb els seus pares i des dels 5 anys hi viu amb la tieta. Els seus pares van morir quan ella era petita per problemes de toxicomanies. Té una germana més gran que està casada i té 2 fills; viu molt a prop d'elles. Tenen una àvia que està en una residència propera a la que van a visitar amb regularitat i de qui estan pendents, pels problemes de salut que presenta.

Es va escolaritzar a al CEIP de B. fins als 12 anys i la ESO la va cursar a l'Escola d'educació especial on també va fer PATT (programa de transició al treball). Als 19 anys (2012) va començar a assistir al CO La Llum on s'hi va estar fins al 2017 que ha canviat de centre al CO Sallent.

Considera que el canvi de centre li ha aportat coses bones com: -conèixer diferents activitats, conèixer gent nova del poble, -tranquil·litat en l'ambient del centre, -més respecte dels companys, -sentir-se més estimada i -la qualitat del menjar. Respecte les coses dolentes d'haver canviat de centre indica: -deixar els amics amb qui estava unida, -deixar de veure les monitores amb qui tenia bona relació, -no veure a la germana durant el dia.

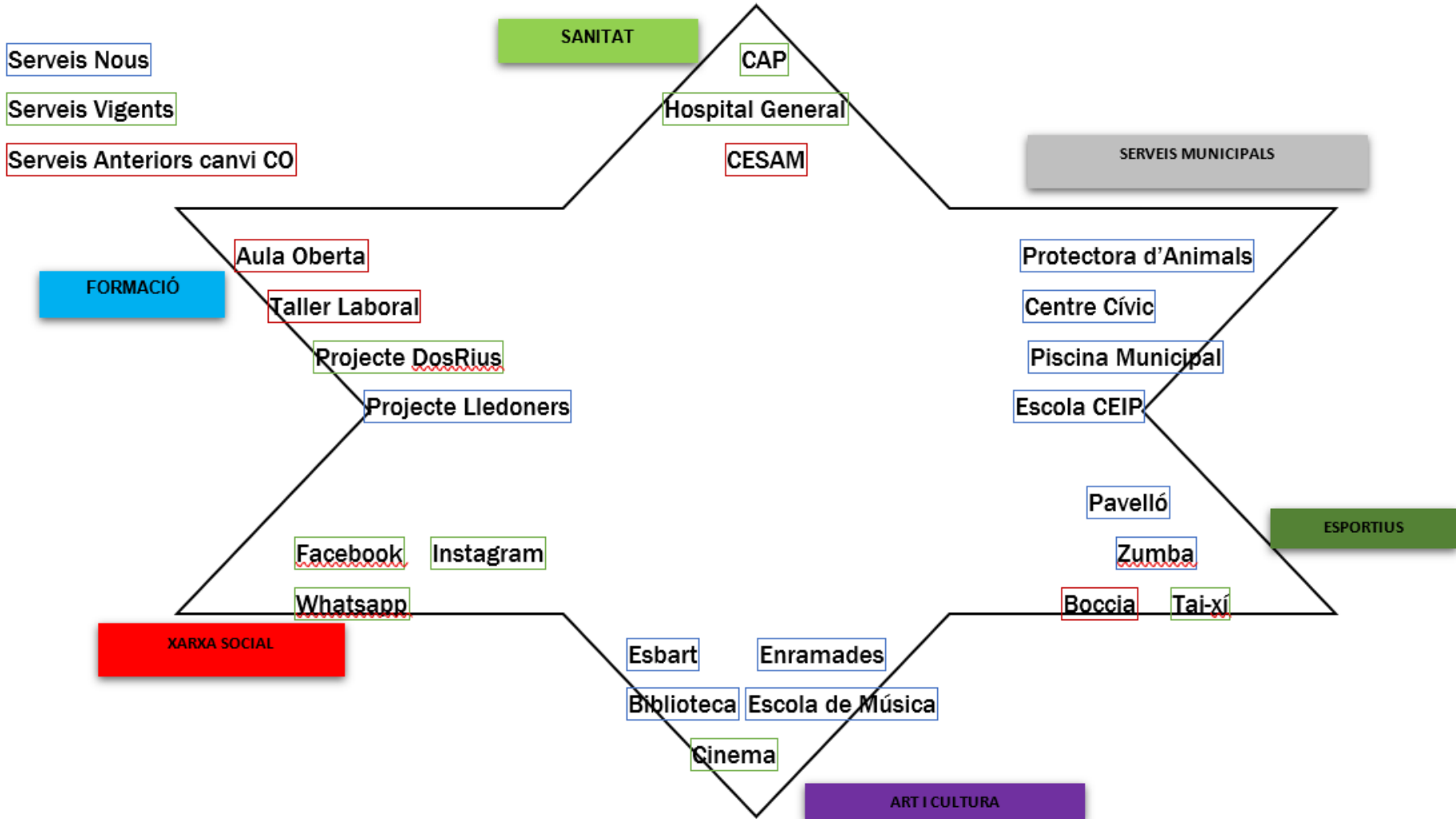
Tot i que es considera una persona a qui no li agraden els canvis i que li costa acceptar-los, i afirma que no va ser per voluntat pròpia el canvi de centre; a dia d'avui se sent contenta d'haver fet el canvi; que s'hi ha adaptat molt ràpid perquè s'ha sentit molt ben rebuda i acollida. Considera que els integrants del nou centre son com una família, que en el nou centre, al ser més petit tot és més proper i menys impersonal que abans. Està orgullosa del canvi, diu que aquí es diverteixen molt en el dia a dia, que a l'altre centre es vivia amb molt estrès, que el personal no tenia temps a dedicar als usuaris.

L'ha sobtat molt, en positiu, el caliu i l'acceptació del poble des del primer dia. Comenta que venen les associacions i agrupacions del poble a presentar-se al centre i que estan tenint relació i fan activitats en conjunt amb moltes d'elles. Com els Gegants, el CAU, l'associació de dones i també col·laboren amb l'escola, la biblioteca i assisteixen diàriament al Centre Cívic on dinen al menjador social amb altres veïns del poble; on també assisteixen a diverses activitats que s'hi organitzen.

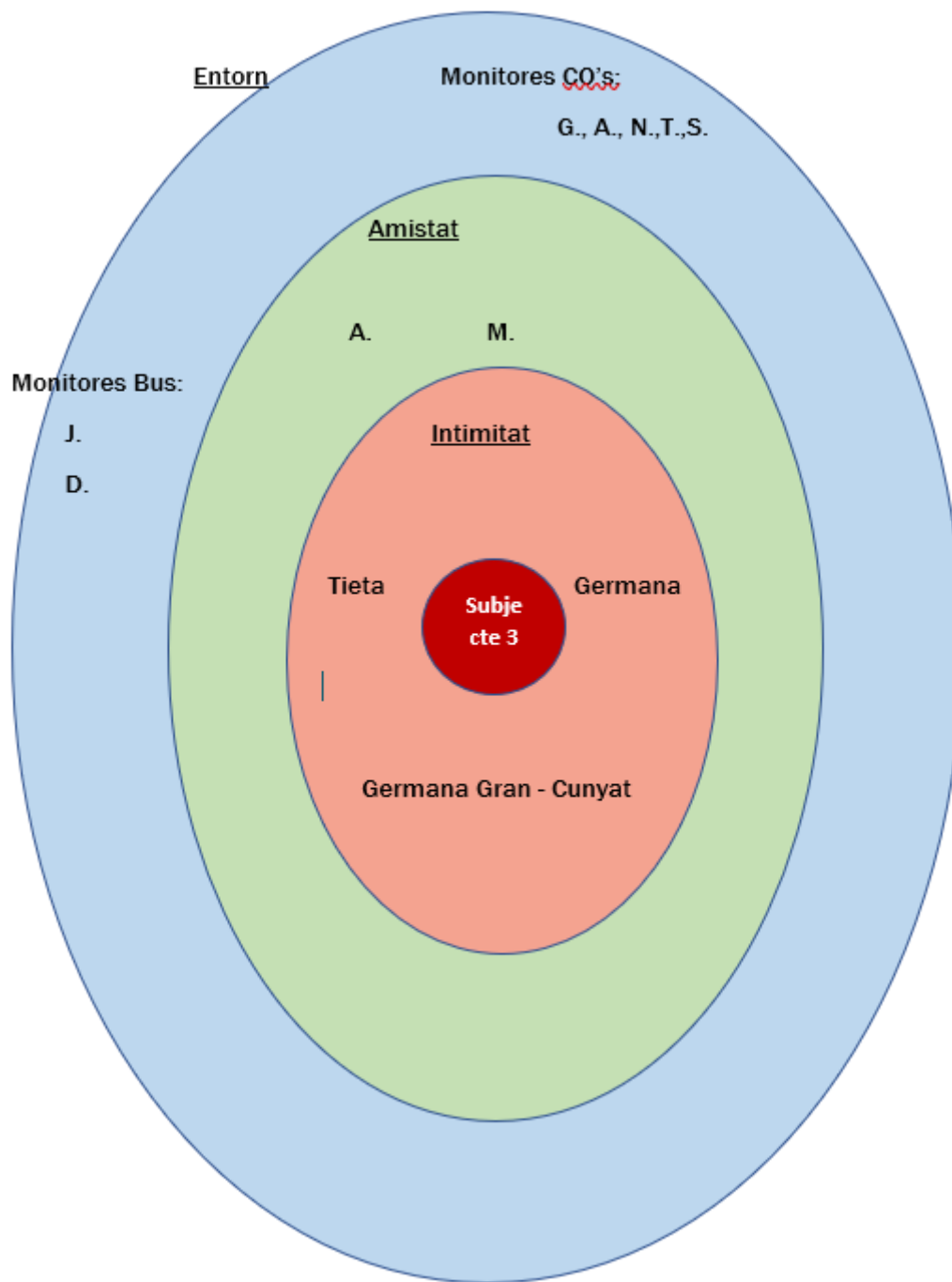
Comenta que a nivell personal hi ha hagut un canvi en el seu comportament en els últims anys; en l'adolescència era més rebel i presentava problemes de comportament; però amb l'edat i també amb l'aparició de problemes de salut, "els atacs" (epilèpsia) la seva actitud ha canviat per a bé. A nivell d'activitats, el canvi de centre li ha vingut molt bé, ja que en l'anterior centre per "por als atacs" no feia cap tipus d'activitat que impliqués fer esport ni desplaçar-se del centre; ella mateixa ja no s'hi volia apuntar i des del centre tampoc l'animaven a fer-ho. Ara si, no li han posat cap tipus d'impediment i ella s'ha vist amb cor d'unir-se al grup i apuntar-se a tot el que li proposen.

A nivell social, sempre ha tingut amics amb qui de tant en tant quedaven, però que últimament se sent més còmode quedant-se a casa seva; la seva germana si surt amb els amics i la parella però que ella gaudeix seient al sofà i veient la TV. Veu als amics però en ocasions més puntuals, ja que al haver canviat de centre ja no els veu tant i la relació no és tant propera. Pel que fa als companys del nou centre, al principi no els coneixia tant -encara que havien compartit centre i transport- i que ara que els ha conegut s'hi troba molt còmode, que hi ha fet amics però que fora d'hores no queden.

MAPA DE COMUNITAT

CERCLE DE RELACIONS

QÜESTIONARI DE SATISFACCIÓ

• AUTODETERMINACIÓ

Utilitzo el transport públic jo sol/a? Quin tipus (tren, taxi. Autobús, metro)? Amb quina freqüència? En quines ocasions?	<i>No Acompañada sí; coger el bus de línea, el tren, el autocar para hacer excursiones y el taxi. El transporte público lo uso de tanto en tanto, para ir a un sitio concreto o por una urgencia.</i>
Decideixo qui entra en els meus espais privats (habitació, lavabo, etc.)?	<i>Si</i>
A casa meva compten amb la meva opinió alhora de decidir coses? Proposo activitats i es duen a la pràctica? Jo trio i decideixo quines activitats fer en el temps lliure?	<i>Si Si Si</i>
Jo trio la roba que m'he de comprar? Decideixo què em poso cada dia?	<i>Si, pido opinión, pero yo decido Si, pregunto, pero yo decido.</i>
Sóc capaç de prendre decisions importants sobre aspectes de la meua vida? Valoro les conseqüències?	<i>Si A veces</i>

• DRETS

Em permeten participar en el disseny del meu pla individual? M'expliquen coses sobre les activitats del meu pla individual?	<i>Si Si</i>
Respecto la propietat i els drets d'altres persones?	<i>Si</i>
Les persones del meu entorn respecten la meua intimitat (truquen a la porta, etc.)?	<i>Si</i>
Tinc un lloc on puc estar sol si vull?	<i>Si</i>
Algú agafa les meves coses sense permís?	<i>No</i>
Les meves monitores expliquen a altres persones les coses que jo els hi explico sobre la meua vida?	<i>No</i>
Conec els meus drets? Me'ls han explicat?	<i>Si, sí.</i>

• **BENESTAR EMOCIONAL**

Sento que estic trist o que tinc ganes de plorar? En quines ocasions? Per quins motius em sento així?	Si, si pasa algo o ha pasado algo grave si, pero no siempre.
Em sento sense ganes de fer res? Et passa sovint? Quan?	<i>A veces no; antes sí. Por ejemplo, cuando no me motiva lo que estoy haciendo.</i>
Em trobo massa nerviós o intranquil? En quines ocasions?	<i>A veces, si paso una noche mala, si hi algún problema.</i>
Tinc problemes de comportament? En quines ocasions?	<i>No, antes si, pero ya hace tiempo que no. Antes de tener los ataques (crisis epilépticas) me portaba peor, pero ahora ya no.</i>
M'agradaria canviar la meva vida? Què m'agradaria que passes? Quines coses no m'agraden d'ella? Quines coses si?	<i>Si, me gustaría poder tener la familia que no tengo (tener a mis padres que no están) Las cosas buenas son mi tía, la gente que me rodea y la que me merece.</i>
Disfruto amb les coses que faig? Quines coses m'agraden més? Quines no m'agrada fer?	<i>Si, Ir a la protectora de animales, hacer zumba o deporte me gusta mucho; también me gusta ver la TV y cuidar a mi sobrino. Lo que menos me gusta es limpiar los platos y cocinar.</i>
Puc dir que em sento satisfet amb el canvi de centre? Em sento més a gust que abans? Trobo a faltar alguna cosa? Quines coses m'agraden més del canvi; en què crec que ha millorat la meva vida?	<i>Si, mucho. Si Echo de menos a los amigos y también a las monitoras de allí, con las que tenía buena relación. La cosa que más me gusta es la tranquilidad. Creo que mi vida ha cambiado porque me relaciono con la gente de fuera del centro, también con los compañeros y las monitoras de ahora.</i>

• **INCLUSIÓ SOCIAL**

Participo en converses amb altres persones sobre temes que m'interessin?	<i>Si</i>
Vaig a llocs del meu barri i/o poble sense problemes? Amb quina freqüència? Amb qui vas?	<i>Si, depende de lo que toque hacer Voy con las monitoras del centro y también con mi tía.</i>
Amb el canvi de centre he conegut llocs del poble/ barri on abans no hi anava i ara si? M'hi trobo bé anant-hi? He conegut noves persones?	<i>Si, la biblioteca, el centro cívico, el "poliesportiu", la protectora de animales. Me gusta, me encuentro bien y a gusto yendo He conocido a un montón de nuevas personas.</i>
Tinc un grup d'amics? Quedem sovint? Quines activitats fem? Em sento inclòs, a gust, dins del meu grup d'amics?	<i>Si, antes quedábamos más que ahora. Quedábamos per pasear, para ir al cine, para comprar chuches o per tomar algo. Si me siento bien.</i>
Tens amics de fóra d'AMPANS?	<i>No</i>
Rebo els suports i ajudes que necessito per a fer bé la meva feina?	<i>Si, ¡mucho!</i>
Hi ha sempre persones disposades a ajudar-me quan ho	<i>Si Si</i>

necessito? Puc comptar amb persones que m'ajuden en la meva vida diària?	
M'ho diuen quan faig les coses bé? I quan no les faig bé?	<i>Si También</i>
Les persones del meu entorn tenen una imatge bona de mi?	<i>Supongo que si</i>

• **DESENVOLUPAMENT PERSONAL**

Tinc un programa individual adaptat a allò que jo vull fer?	<i>Si</i>
Estic aprenent coses que em fan ser més independent i valdre'm per mi mateix? Quines coses?	<i>Si, a moverme sola por el pueblo.</i>
Sé resoldre problemes per mi mateix?	<i>Si</i>
Em faig càrrec dels meus propis diners? Sóc responsable i els gasto en allò que dec?	<i>No, lo lleva mi tía; yo no sé usar el dinero. Pero si me dan dinero para comprar algo, lo hago bien.</i>

• **RELACIONS INTERPERSONALS**

Tinc o he tingut parella? Quant de temps? Diria que sóc una bona parella? N'estic pendent?	<i>Si, durante 3 años. Si Si</i>
Tinc amics que m'escolten quan tinc algun problema?	<i>Si</i>
Expresso les meves emocions i sentiments davant els meus amics i/o familiars?	<i>Si</i>
Em porto bé amb els meus companys del centre? Tinc conflictes amb ells? Per quins motius?	<i>Si No tengo conflictos con nadie.</i>
Tinc bona relació amb persones de diferents edats?	<i>Si</i>
A la majoria de persones els hi agrada estar amb mi?	<i>Si</i>
Intento mantenir el contacte amb aquelles persones que estimo però que no veig sovint? A través de quin canal?	<i>Si, por teléfono, por Messenger, por Facebook</i>

• **BENESTAR MATERIAL**

Tinc diners per a comprar les coses que necessito? Estalvio per poder comprar regals, roba, etc.?	<i>Si Si</i>
A casa meva em sento còmode, s'hi està a gust? Trobo a faltar	<i>Si Me gustaría poder tener ordenador en casa, y conexión a Internet, que ahora usamos la de mi vecino que nos deja la clave del wifi.</i>

alguna cosa per sentir-m'hi millor?	
Al CO estic a gust, còmode? L'espai m'agrada?	<i>Si, mucho. Si</i>
Tinc accés a informació (internet, televisió, diaris)? És fàcil per a mi accedir a utilitzar internet o un mòbil?	<i>Si Si</i>
Tinc les coses que necessito per desenvolupar els meus hobbies?	<i>Tengo tele, también me gusta jugar a juegos del móvil y tocar la guitarra, que también tengo una, aunque ahora se ha roto alguna cuerda.</i>
Tinc allò necessari per a viure dignament? Què em falta?	<i>Si</i>
Disposo dels serveis i suports que necessito?	<i>Si</i>

• **BENESTAR FÍSIC**

Descanso lo suficient? Dormo bé?	<i>Si, a veces si, otras no; va por temporadas.</i>
Tinc bons hàbits d'higiene?	<i>Si</i>
Quan no em trobo bé, li dic a algú?	<i>No siempre, lo acabo diciendo per me cuesta mucho decirlo. Aguanto mucho.</i>
Prenc la medicació que em recepten? Estic content amb l'atenció que rebo dels serveis de salut? Em faig revisions mèdiques?	<i>Si Si Si.</i>